

L-GHID TAL-ASSUNTA

Pittura qadima tal-MADONNA TAL-GRAZZJA li turi l-ewwel
purċissjoni b'radd ta' hajr tal-helsien mit-terrimot (1693).

(KUNVENT TAL-KAPUĊĊINI)

Dan hu xi tagħrif b'rabta mal-viżta pastorali ta' żmien l-Isqof Cocco Palmeri wara t-terrimot tas-sena 1693.

1. Tinsab hawn: AAM, VP, XXV, ff.502v-518r.
2. Saret mill-Kan. Don Antonio Manso, Vigarju Ġenerali, bhala Delegat ta' l-Isqof (f.502v).
3. Data: Die Dominica V post Pascham, 4 Maii 1698 (f.502v).
4. Nutar li jissemma ta' sikwit dwar il-legati tal-kollegġjata ta' l-Assunta hu: Nutar Thomas Debono.
5. Fejn qagħad il-viżitatur?; "Cum esset hora undecima, se recepit ad aedes D.ni Can.

Don Joannis Mariae Vella, Vicarii Foranei, positas in Rabato. (f.502v)

6. Il-Kelmiet l-iżjed importanti dwar hsarat fil-knisja u l-Bini tal-ġdida: f.518r
 "Visitavit corpus ecclesiae de quo solummodo extat navis et sacellum SS.mi Rosarii. **Reliquum vero reperitur destructum.** Nova fabrica, a fundamentis iam incepta, reperietur supra solum elevata usque ad tres palmos et distinguuntur vestigia chori in forma ovata, turris campanaria et oratorii pro confraternitate SS.mi Rosarii in latere sinistro sex pilarum tum pro sustentatione tholi erigendi tum in fornicibus chori et cappellarum brachiorum ac aliarum duarum ex sex travis iuxta schemam Domini Architecti Gafà de mandato Ill.mi et R.mi D.ni confectum".

L-Isqof D. Cocco Palmeri

Fil-qosir in-numru 6 ifisser f'liema stat kien jinsab il-bini tal-Knisja l-ġdida fuq id-disinn ta' Gafà li ġie Għawdex flimkien mal-Kan. Dun Anton Manso li kien il-Vigarju Ġenerali ta' l-Isqof ta' dak iż-żmien Cocco Palmeri. Dan juri li l-Knisja l-ġdida kienet diga 'l fuq mill-pedamenti wara sena li kienet bdiet. Kienu twaqqfu wkoll xi sitt pilastri biex fuqhom jinbnew s-saqaf troll tal-kor, il-ħnejjiet tal-kappelluni kif ukoll għall-arkitravi li kienu meħtieġa għall-konstruzzjoni li kienet qiegħda ssir. Dan kollox sar fuq id-direzzjoni tal-Gafà. Mill-Knisja l-qadima wara t-terrimot kien fadal biss in-navi u l-Kappellun tal-Madonna tar-Rużarju.

Hajr lill-Patri Alessandru Bonnici li ġabrilna dan it-tagħrif.

Editur

It-Tradizzjoni Bankarja F'Malta

Is-servizz bankarju li joffri il-Mid-Med nafub u napprezzawh daws il-festa tar-rahul. Il-Mid-Med ghandu tradizzjoni bankarja li tmur lura iktar minn mill-sena, li-reputazzjoni bhala wiehed mill-aqwa Istituzzjonijiet Finanzjarji tal-gzejer taghna. Illum, il-Mid-Med jipprovdilek għaxxa sbiħa ta' servizz bankarju, ibberzta fuq teknologija tal-kompjuter mill-aħtar moderna. Daww huma biex aħud minhom:

Kontijiet Kurrenti

Jaqbel li jkolluk Kont Kurrenti mal-Mid-Med jekk (rid li) iżommakkont ta' flusok. Uża o- "cheque book" persunalitiegħek jew il- "Quickash Card" u ma jkolluk għallfin toqħod iġġorr hafna flus fuqek.

Kontijiet li Flus Barranin

Il-flus barranin li għandek zommhom hawn Malta u aqta' imghax li-rata għolja - hafna drabi din ir-rata hija ogħla minn dik li ssib b'ind oħra. Għar-rati ta' l-imghax, ara l-gazzetta. Ir-rati tal-imghax issibhom fuq il-gazzetta ta' kuljum.

Is-Self

Il-Mid-Med jipprovdilek il-flus li jkun jongsok b'rex tiffinanzja kwahunkwe Up ta' proġetti, sew daww privati kif ukoll daww kummerċjali.

Mal-Mid-Med jaqbillek żgur.

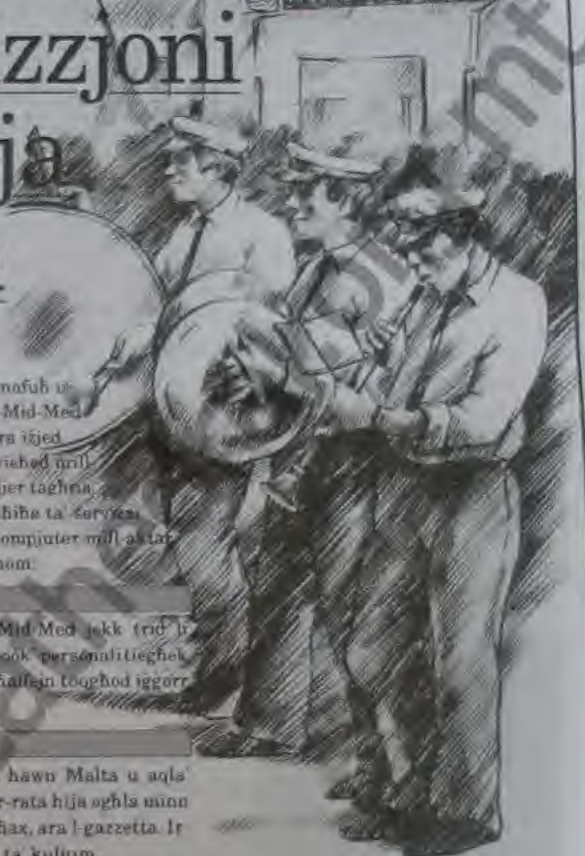

Mid-Med Bank

B'għadd ta' Ferġat inferrxa ma' Malta u Għawdex.

Il-Mid-Med dejjem tieta' torbol fuqu - seel waala se wahda mill-ferġat tagħna maqwar Mella u Għawdex u tara kif il-Mid-Med b'na tradizzjoni ta' servizz bankarju mill-aqwa.

Mid-Med Bank

L-GHID TAL-ASSUNTA

28 (1993)
Stampata għall-ewwel darba
Awwissu 1965

Pjazza tal-Katidral,
Rabat, Għawdex,
VCT 103
Tel • 554101

Editur
Arċipriet Carmelo Scicluna

Setting
Joseph Refulo

Stampata
BCD Graphics
Rabat, Gozo,

Mons. Carmelo Scicluna
Arċipriet

MESSAĠĠ TA' L-ARĊIPRIET

Ninsabu l-is-sena 1993. Tliet mit-sena wara li fih kien għadni it-terzomni li garrat il-Knisja Matriċi ta' L-Assunta ta' dak iż-żmien. Kienet iġġurfa għad kolloxx il-Knisja eżistenti. F'egħliq il-300 sena minn din il-granja il-Verġni Marija tixxeg tagħmel użu minn metodi għid għall-messaġġ tal-festa ta' din is-sena.

U nisinghu lill-Verġni Marija tghidilna:

• Kien hemm tifel ilom. Mar fejn it-tabb ta' l-ortan arofu, Ezemmanah u bagħtur lura hdejn is-Sor. Din ta' l-aħħar staqsiet x'qallu t-tabb. It-tifel wiegħeb: *Kemm għandi saħħi dghajfa u kemm jien tfaġġel imsejken*. Izda mbagħad it-tifel issokta jghidilha: *Imma taf għax qalli hekk, il-għaliq it-tabib ma joġi il-lum jien rreevejt L-EWWEL TQARBINA*. Daqsxejn ta' tfaġġel għallinkom boex fil-granet tal-festa l-ewwel u qabel kolloxx infittu li nistagħnew fil-veri valuri. Ma għandix tigi l-festa u tħall barra qnara u tqarbinu aħur mis-solu.

• Wieħed tifel qabad ajkla li kienet għada fil-bejta. Kienet għada zghira. U dan it-tifel kebbha mal-ileles li kellhom id-dar biex iurabba magħhom. Izda din l-ajkla ma tghallimx itur fl-ogħli bħal shaba, imma tghallimx itur fl-gholi daqs tigea biss. Tkun imsskom l-istess xorti ta' din l-ajkla jekk fil-festa tittux l-kumpanija hażina għax flok titegħdsu aktar f'dawn il-granet ikunu qegħdin tinżlu aktar l-isfel fl-*underground* tad-delinkwenza: sokor, kliem hażin, ta' disprezz kontra tiegħi (Madonna), eċċ ...

• Wieħed tifel ta' tlettax-il sena kien qed jara wieħed mill-marcijiet tal-festa għaddej minn quddiem id-dar tagħhom. Lemmli erba' standard: wieħed b'ismi, wieħed abjad u isfar tal-Papa, ieħor abjad u aħmar tan-nazzjon u ieħor bl-arma tal-banda. Dan it-tifel dahal jigi kemm jidhali id-dar u f'wiegħ bi standard daqshex li fuqu kien hemm mikub h'ittri kbar il-kelma KARITÀ. Infakku li l-marcijiet ma jsirux biex:

- tiffuttjaw lill-għien bi kleim offensiv;
- tpatulha lil min għamlhom x'azzjoni hażina matul is-sena;
- tuzaw kleim iebs lil tan-naha l-oħra;
- turu li neqsin mill-ispiritu ta' tolleranza.

Tinsewx li l-Karità ma tinbtx fil-hamra tal-mibegħda u tal-piki, jekk ma tighiux il-karità fil-festa ikunu spiritwalment qegħdin iġġorru f'idejkom xila valenzja bil-perikli kollha li tista' tgħib magħha.

Fuq kolloxx Santa Marija tghidilna li l-festa ta-Tingħi Tagħha Is-Sema tigi ta' kull sena kieq:

- fejn hemm il-mibegħda, ttegħu l-imhabbta;
- fejn hemm il-fuqa, tferxu l-mahka;
- fejn hemm id-dubju, iddahlu l-fidi;
- fejn hemm il-qiegħ il-qalb, tqawwu l-tama;
- fejn hemm id-dam tkobbssu d-dawl;
- fejn hemm id-niket, oxerdu l-ferh.

J'Alla naddmu l-koll flimkien biex imwettqu dan il-programm lil granet tal-festa. Żgur li ma nistax nawnuralkom festa isbali minn din.

IT-TERREMOT TA' L-1693 U L-KWADRU TAL-MADONNA TAL-GRAZZJA GHAND IL-KAPUČČINI FIR-RABAT

kitba ta'
Patri Frangisk Azzopardi, Kapučċin

Il-terremot li heżżeż u rieghed lil Sqallija u l-gżejjer ta' Malta u Għawdex l-Jannar tal-1693 kien graġja ta' importanza kbira li nkitbet b'interess speċjali.

Għalkemm dan il-terremot ma kienx il-wahdieni li nħass mal-mhedda tas-sinjura f'dawn il-gzejjer, b'danakollu le-cagliq qawwi tal-art u l-baħar li nħassu bejn id-9 u id-11 ta' Jannar ta' 1693 kexxu u ħassbu lil kulhadd.

F'Malta waqghu ħafna djar, palazzi u knejjes, speċjalment fil-Belt Valletta, il-Birgu, l-Isla u Bormla². Imqar il-Konvent tal-Kapuċċini, li dik il-ħabta kien jinsab "il-barra mis-swar tal-belt" garrab ħsarat fid-ħitan tal-tarag prinċipali³.

Biċċa kbira mill-Imdina, mibnija kif kienet fuq il-faħal, wara dan il-terremot kellha tinbena mill-gdid. Fost il-bini li kellu jirwaqqa⁴ u jerga⁵ jinbena kien hemm il-Kalidral⁶.

Minn dak li naqraw dwar Għawdex nifhemu li dik il-gzira ma ħelsitliex ħafif tanqas. Il-Knisja Matriċi, kif ukoll dik ta' San Ġorġ u bosta djar oħra garbu ħsarat kbar. Fix-xajta tax-Xlendi, il-baħar bela⁷ l-art u fl-inħawi ta' Ġebel Sannat biċċa rabta⁸ sewwa tkaxxkret mat-ħalliet ta' mwiegħ-baħar. Bosta djar faru bl-ilmijiet, waqt li in-nixxighat u għejun oħra nixtu⁹.

Izda, b'għaġġ kbir, waqt li fl-Sqallija ntilfu eluf kbar ta' nies, fil-gzejjer ta' Malta u Għawdex jingħad li ma miet l-hadd.

Il-Gran Mastru ta' l-Ordni ta' San Ġwann, Fra Adriano de Wigancourt, malajr laqqa¹⁰ l-kunsill tiegħu u fl-14 ta' Jannar 1693 amar li jir talb herqan quddiem l-Ewkleżja tal-Knisja Konventwali ta' San Ġwann.

Ordna wkoll Purċissjoni Penitenzjali bid-driegħ ta' San Ġwann Battista mill-istess knisja għall-ħelsien minn dak il-terremot.

L-istess Kunsill waqat ukoll kommissjoni apposta biex tara xi ħsarat sari u fejn. Il-Kommissjoni ħadmet bis-shif u tat rapport dettaljat ħafna fl-22 ta' Jannar 1693¹¹.

STEFANO ERARDI,
Il-Madonna tal-Grazzja

TASIKKA AUTO LTD

GOZO AGENT FOR:

MERCEDES

RENAULT

OPEL

SAAB

SUBARU

LADA

ELMO INSURANCE

Fortunato Mizzi Street, Victoria - Gozo. Tel: 553288

F'Ghawdex akoll, il-kleru u l-poplu talab 'l Alla biex, l-intercessjoni tal-Imqaddsa Xebba Marija, jehlishom minn dik il-hsara li għal miegħu terremot hekk qawwi.

Il-poplu Għawdexi dejjem wera' qima u mhabba lejn Marija, Ommi Alla, meqjuma l-kappella zgħira li kienet tinsab fl-inbaw ta' Forni il-Gir, qrib il-Belliegha, fir-miq li mur-Rabat tiegħu lejn Marsalforn. F'dik il-kappella, l-Għawdexin sabu l-faraġ l-kull hemmi wisq qabel it-terremot ta' 1693. Għalhekk l-istess kappella kienet imsejja "tal-Madonna tal-Grazzja"⁸. Dan il-titlu kompli jissahhah wara dik il-grazja tal-biza.

B'radd il-hajr 'l Alla għali grazzja tal-helsien mit-terremot, għat-talb ta' l-Imqaddsa Sidna Marija, u ta' Sant Ursula, Xebba u Martri, Patrona ta' Għawdex, l-ghaxar kanonci tal-kapitlu tal-Matriċi għamlu weghda li, kull sena, fit-tieni Hadd ta' Jannar, imorru Purcissjoni Generali flimkien mal-Kleru tal-Parroċċa ta' San Gorg u mar-Religjużi tar-Rabat u l-poplu, bir-Relikwa ta' Sant Ursula, fil-Kappella tal-Madonna tal-Grazzja. Hemm kienu jiccelebraw quddiesa solenni filghodu, u filghaxija jtkanta l-Għasr. L-istess Kanonci weghdu wkoll, minn jeddhom li jagħmlu għoja ta' skudi għall-higijiet tal-Kappella msemmija. F'dik il-Purcissjoni ta' radd il-hajr, wara l-Kapitlu tal-Matriċi, kienu jinxu wkoll il-Gvernatur, is-Senat u l-Kapijiet civili tal-gżira⁹.

Il-Kanonci, biex juru ir-rieda tagħhom b'ufkura dejiema, iffimaw dikjarazzjoni fil-25 ta' Jannar 1693 dwar dak li weghdu. Imbagħad, iktar tard, fis-16 ta' Mejju 1698, l-istess weghda għet imsedda bil-kunsens ta' l-Isqof ta' Malta, Mons. David Cocco Palmieri, imfisser mill-Vigarju Generali tiegħu, Don Antonio Manso, waqt il-vista li kien qiegħed jagħmel għewwa Għawdex l-isem l-istess Isqof.

Dik il-Purcissjoni Generali baqgħet tinzamm għal 275 sena, jiġifieri sal-1968, meta l-E.T. Mons Isqof Nikol Cauchi, allura Amministratur Appostoliku ta' Għawdex, waqaf il-purcissjonijiet votivi u amar li l-okkom issir Quddiesa skond ir-Ritwal¹⁰. Izda l-offerta ta' 10 skudi mill-Kapitlu tal-Katidral ta' Għawdex għadha ssir sa llum.

TISSAHHAH IL-WEGHDA

Il-Kanonku Benedetto Stellini haseb biex isahhah dik

il-weghda u jkabbar il-qima lejn il-Madonna, billi fit-Testament li għamel fit-28 ta' Novembru 1799, l'Antar-Nutar Lodovico Spiteri, waqaf fondazzjoni għal Lampier quddiem ix-xbieha tal-Madonna, b'għajra ta' 10 skudi fis-sena li kellhom jmaqqsu mill-Prebenda tal-Kanonku Penitenzier tal-Matriċi. Il-Kanonku Stellini ordna wkoll lill-eredi tiegħu biex joffru elemozina għal quddiesa kantata "Coram Ssmo. Exposito" li kienet issir wara l-Purcissjoni tal-weghda. Il-Kanonku Penitenzier (p.t) tal-Katidral ta' Għawdex għadu jwettaq ir-rieda tal-Kanonku B. Stellini b'riż ix-xbieha tal-Madonna tal-Grazzja¹¹.

Fondazzjoni oħra, bl-istess skop, kienet twaqqfet daqs 20 sena qabel mis-sacerdot Don Bernardo Axiaq b'kitba min-Nutar Giovanni Callus, tat-12 ta' Jannar 1679¹².

Meta fl-1736 il-Kappella tal-Madonna tal-Grazzja għet mghotja hll-Patrij Kapuccini¹³, u minflokha nbniat dik li naraw llum bil-kunvent hdejha, il-weghda ta' 10

**Il-Gran Mastru
ADRIEN DE WIGNACOURT
1690-1697**

GOODYEAR

**WEDGE
and
V-BELTS**

Premium Quality Belts That Offer More Than Any Other
Standard Belts Of Their Kind

**YOUR
POWER
CONNECTION**

MACHINERY V-BELTS

in all sections & size lengths up to 590"

Sections Available:

- ★ 10Z/M ★ SPZ ★ 13A/SPA ★ 17B/SPB ★ 22C/SPC ★ SPC ★ 25M
- ★ 32D&E ★ Variable Speed Belts ★ Conveyor Belts ★ Timing Belts
- ★ Double Side Timing Belts ★ Office Machinery Belts
- ★ Double V-Belts ★ Multi VVV-Belts

and all sorts of

WATER High Pressure and CHEMICAL HOSES

ALL BELTS Are Matched For Life. Oil Resisting & Static Conducting

A Good Job Requires The Best

Sole Distributors:-

SCICLUNA ENTERPRISES LTD.

165, CONGRESS ROAD - MOSTA

Tel: 432992 / 432997

Fax: 432899

Tlx: MW 1582

ABSOLUTELY NO CONNECTION WITH ANY OTHER FIRM

LINO

TA

RIU

skodi giet imgedda b'kitha Legali tal-15 ta' Jannar 1740 l'Attu tan-Nutar Salvatore Cordina¹⁶.

IL-PITTURA TA' STEFANO ERARDI

L-Istoriku Ghawdxj, il-Kan. G.F. Agius de Soldanis, iġid li "fiti wara l-terrimot" u b'tifkira tal-weghda li ghamlu l-kanonici, il-pittur Malti Stefano Erardi (1630-1716) gie mqabhad ipittur fuq it-tala biż-żejt ix-xbieha ta' l-Imqaddsa Marija tal-Grazzja għall-Kappella ta' Forn il-Gur¹⁷.

Erardi hallielna kwadru mill-isbah, għalkemm iżgħar milli hu illum, fejn il-Madonna tidher bilqiegħda fuq is-shab, aktarx fl-oskur, naraw il-Purciġġjoni Generali diehla fil-kappella l-qadima.

Għalkemm fuq dan il-kwadru la hemm firma u lanqas data, iżda mhemmx dubju li mhuwhiex ta' Erardi¹⁸, dwar id-data nafu sewwa li tpittur fi żmien il-Granmastru Fra Adriano de Wignacourt, li mexxa l-Gzejjer Maltin u l-Ordni ta' San Gwann mill-24 ta' Lulju 1690 sa l-4 ta' Frar 1697¹⁹.

Mhux biss, imma ladarba Agius de Soldanis iktieb li dan gara "fiti wara l-terrimot", irridu nqegħduh bejn l-1693 u 1694.

Fl-istess sena li miet Stefano Erardi, l-Isqof ta' Malta, Mons. Giacomo Canavés, kien għamel vizja Pastorali f'Ghawdex, fejn fit-23 ta' Settembru 1716 iddeskriva l-Kwadru fl-istat originali tiegħu b'li, fost hwejġeg oħra, isemmi ż-żewġ angli jżommu l-kuruna fuq ras il-Madonna u l-Purciġġjoni Votiva, bla eċċa hjael dwar il-Missier Etern li jidher fuqneti tal-Kwadru li għandna illum²⁰.

Dan il-kwadru, għalkemm hu xogħol xi ftit tardiv, għax Erardi kella madwar 65 sena meta pittura, però għandu valur dokumentarju siewi hekk kif hu mhuwhiex niegħes minn arti ta' certu valur u importanza.

Ix-xbieha tal-Madonna bilqiegħda fuq is-shab bit-tafjel Gesu' wieqaf f'dejba timla' b'mod sabih u qawwi l-parti centrali tal-tala. Jolqot il-ghajn il-wieċ devot u sbejjah ta' l-Imqaddsa Omm Alla u l-panneggatura tal-libra tagħha. Ix-xbieha tat-tafjel Gesu', mhux għal kollox sodisfacenti, u l-qagħda tiegħu hu aktarx wisq terfotika.

L-angli u l-puttini li jiffurmaw bħal "mandorla" madwar il-Madonna u Binha, huma l-isbah element fil-Kwadru. F'wieħed minhom inbass l-influwenza ta' Mamma Preti, li miegħu Stefano Erardi gie Fkumiat fl-1660 meta l-Preti gie Malta. Din l-influwenza tipika b' mod liriku fl-angli mqabhad mas-shaba min-naha l-entimija ta' isfel tal-tala²¹.

Interessanti hekk kif hija l-Purciġġjoni li tidher sewwa sew kif waslet biex tidhol fil-Kappella l-qadima tal-Madonna.

Meta dik il-kappella giet mghotija lill-Patrijiet Kapuccini u flokha nbmet il-Knisja li naraw illum (1737-1745), il-Kwadru originali gie mkabbar mill-gholi u mill-wisgħa tiegħu biex joqgħod fil-gwara għid tal-gebel fuq l-Altar Magħgur. Il-pittur Malti, Rocca Buhagiar (1725c-1805) zied il-tigura tal-Missier Etern b' xi puntni madwar²² fuq ras il-Madonna b'mod li l-

IL-KWADRU OVALI
TAL-MADONNA TAL-GRAZZJA

RAINDROPS

Tel: 554114 - 551254

Pet & Garden Centre

*The Ideal Place to find
all pet and garden requisites including:*

- A large selection of pesticides, herbicides and fertilizers;
- A range of sprayers from 1 to 16 litres including motorised ones;
- Artificial or fresh flower arrangements for any occasion;
- Seeds, bulbs and fruit trees;
- Indoor and exotic outdoor plants;
- Pots and decorative pot covers;
- Pets including pure breed rabbits;
- Pet foods.

- FREE EXPERT ADVICE ON PLANT DISEASES -

kwadru originali rettangolari ta' madwar 190 x 136 cm., spieċa biż-zieda tan-nofs tond fin-naha ta' fuq u sar kwadru ta' 300 x 190 cm.

Dan il-kwadru gie nkurunat fis-27 ta' Jannar 1952²³.

Għalkemm tqiegħdu b'devazzjoni, iż-żewġ kuruni huma sproporzjonati: dik fuq ir-ras il-Madonna mhix f'pożiżta u l-oħra fuq ras il-Bambin hija goffa u ma toqgħodlux. Dawn iż-żewġ kuruni ġew misruqa, l-ewwel darba fil-5 ta' Mejju 1974 u wara f'it instabu. It-tieni darba nsterqu fid-9 ta' Lulju 1981²⁴. Wara t-tieni serqa, il-kuruni baqqu ma nstabux. Illum dawk li hemm fuq iż-żewġ xbiehat Imqaddsa la huma tad-deheb u l-anqas tal-fidda.

B'xorti hażina, bit-tqegħid tal-kuruni fuq it-tliet originali, din sofriet u tifet hażna mis-sbuhija tal-bidu. Fil-pittura li harget minn id Stefano Erardi, il-Madonna kellha biss kuruna miftuħa mpittra b'mod raffinat u miżmuma "l fuq minn rasha minn żewġ angli; it-tfaljel Ġesu' ma kellux kuruna.

Meta x-xbiehat ġew inkurunati, il-kuruna tal-Madonna giet mgholtija biż-żebgħa minn P. Faustin Borg Testaferrata OFMCap., u l-angli baqqu b'idejhom vojta²⁵.

Libertajiet ma' xogħol ta' l-arti huma dejjem ta' danru għax imorru kontra l-hsieb originali ta' l-artist. Imma issa aktarx wasal iż-żmien li l-kuruni jtniebbew darba għal dejjem u id esperti terga' tikxef il-kuruni originali ta' Stefano Erardi, "Quod est in vobis".

ABBOZZ JEW EX-VOTO ?

Hu mahsub li Erardi kien għamel abbozz f'għamla rettangolari tal-Kwadru Titulari li mill-i jidher jinsab f'kollezzjoni privata.

F'dan "l-abbozz" il-Madonna b'Ġesu' Binha tidher fil-ġenb tax-xellug fin-naha ta' fuq tal-pittura. Wiehed malajr jtniebbi b'żewġ hwejjeġ oħra mportanti f'dan il-kwadru: wahda minnhom hi d-data 1693, impittra b'numri kbar fuq bini fin-naha l'isfel fuq ix-xellug, u l-oħra hi l-kappella l-qadima tal-Madonna fir-rokna tal-lemin ta-tiġa²⁶. Il-Kappella bis-saqaf imżerżaq hi l-istess bħal dik li hemm fit-Titular ta' Stefano Erardi li għandha naraw sa llum fil-Knisja tal-Kapuccini²⁷.

B'riferenza għal dan l-"abbozz", fuq folja stampata għaliha wahda u bla data - forsi wkoll maqgħudha minn xi ktieb - naqraw hekk:

"Questo abbozzo e' di Stefano Erardi, dal quale egli dipinse il gran Quadro che oggi si venera sull'altare Maggiore della Chiesa dei RR.PP. Cappuccini in Gozo

"Nel basso del quadro si vede quella parte della campagna ove e' situato il Convento verso il quale si dirige la Processione Votiva che ogni anno parte dalla Matrice...."²⁸.

Izdabarra mill-Kwadru Titulari ta' S.Erardi, fil-Kunvent tal-Kapuccini, għawdex, hemm pittura oħra, biż-żejt fuq it-tiġa, ta' għamla Ovali: 79 x 61 cm.

Mill-istil tagħha, din il pittura tissejja ta' żmien ta' transizzjoni bejn is-seklu 17 u s-seklu 18. Għalkemm artistikament il-kwadru f'it li jejn għandu x'joffri, imma bħala dokument storiku għandu valur konsiderevoli²⁹. Hu dokument pittoriku tal-Purċissjoni tal-wegħda li l-Kanonċi tal-Kapitlu tal-Kollegġjata Matrici l-Għawdex kienu għamli fl-1693.

L-artist minkejja l-limitazzjonijiet tiegħu, għamel hiltu biex jagħti stampa, kemm jista' jkun eżatta, mimlija dettalji nteressanti tal-Purċissjoni diehla lura fiċ-Ċittadella, wara li kien żaret il-Kappella tal-Madonna tal-Grazzja.

Għajnejna jaraw d-dettalji tas-swar, tal-Knisja Matrici, tal-bini bil-bandiera ta' l-Ordni ta' San Gwann l-perper mar-rih, ta' l-ilbies tal-Kanonċi u ta' l-Awtoritajiet ċivili³⁰. Il-Patrijiet Minuri Konventwali u dawk ta' Santu Wistin, li kienu diġà jezisti fir-Rabat l-Għawdex, narawhom fil-bogħod, waslu biwx jidhru ġewwa s-swar; għaldaqstant huma xi f'it nieqsa mid-dettalji mixtieqa. Jidhru wkoll tlett staleb, jigifieri l-ewwel tnejn tal-Kleru Regulari (Patrijiet) u l-aħbar wiehed tal-Kleru Djoċesani.

Il-fuq mie-Ċittadella, mistrieħa fuq shaba bajda fin-nofs ta-tiġa, tintlema ix-xbieha ta' l-Imqaddsa Xebba Marija b'Ġesu' tarbija l-dirghajha. Madwar il-Kwadru hemm bordura ta' kulur safrani, wiesgħa żewġ pulzieri, li sservi ta' gwarniċi fittizju. Meta fl-1984 din il-pittura giet irrestawrata mill-Kav. Rafel Bonnici Cali³¹, sarilha gwarniċi tal-kewba li naraw madwarha llum³². Id-differenzi bejn il-pittura Ovali u dik ta' Erardi, Titular

CARMELO GAUCI LTD.

Importers of all kind of timber,
plywood, blockboard, chipboard, hardboard,
laminated plastics, hardware, woodworking &
aluminium machines

"CARGA" New Street, off Qormi Road,
St. Verera - Malta.

Tel: 445717 - 443861

TeleFax: 492846

Cables: ICUAG - MALTA

tal-Knisja. Juma kbar u qawwija. Waqt li fi minjar
niddomina x-xbieha tal-Madonna tal-Grazzja u l-
purcissjoni fir li xejn ikkummissjonar, ned jgħed
l-att li l-artist, jew min ikkummissjonar, ned jgħed
l-att l-attenzjoni fuq il-purcissjoni tal-Wegħda,
ghalhekk niddomina l-attadella bil-Knisja Kollegjata
Mariet, u l-Kanonici u l-Kbarat civili tal-gzira jidhru
sewwa balfra fil-parti l'isfel tal-niġa.

Izjed, il-Ovali, kif diga' ghidna, naraw fletti slateh tal-
Kleru, waqt li fi Titular bilkenim jidher wiehed u
warajh il-Kleru Djocejan biss, quddiem il-kappella l-
qadima; il-isfond imclappar naraw resqin il-mexxejja
civili.

Tkun haga xierqa li qabel ma intemni din is-sena tal-
Tielet-Centinarju tal-Terremot u li nifkura tal-wegħda
issir, għal darb'ohra il-Purcissjoni mill-Katidral ta'
Għawdex għall-Knisja tal-Madonna tal-Grazzja ta'
Foro il-Gir. Jew jista' ssir l'Jannar 1994 l'egħluq il-
fletti minn sena minn saret l-ewwel waħda.

vevvo di S. Onofra, p. 7

6. NOTORIAL ARCHIVES VALLETTA, DORBER
G.B., R/237, Vol. 13 ff. 174 r. 176v.

7. NLM. AOM Ms. 263, f. 138

8. NLM. AOM Ms. 263 f. 138v. 139v. 143; AOM

Ms. 113 ff. 170-172v.

9. ARCHIVES EPISCOPAL CURIA GOZO, VP. (1675)
f. 35v; NLM, Ms. Libr. 1421, p. 18

10. Ara Kwadru Ovali fil-Konvent tal-Kapuccini

Għawdex.

11. NAV, DORBER G.B., l.c.; NLM, Libr. Ms. 138 f. 166
[p. 101]

AEG, Cirkulari No. 14/68 For-Matru 1968, par. 5 (b)

13. UFFICIU LEGATI - KARUCCINI FLORIANA,

Legat "Car. B. Srebbur", Reg. 35/1.

14. ULKE, Legat "Don B. Axiaq", Reg. 5/1.

15. ARCHIEPISCOPAL ARCHIVES, MALTA VP,

XXXIII ff. 601-602; Bulunjon CAPPUCCINORUM,

Vol. III, Roma 1745, pp. 304-306.

16. ULKE, Legat "Voto dei 10 Canonici" Reg. 42/2.

Nunniaw li dan id-dokument ma jinstax l'Attu tan Notar
Salvatore Cordina minn id il-Konvent tal-Kapuccini

Għawdex.

17. NLM, Libr. Ms. 145 f. 185 (p. 334)

18. BUHAGIAR M., Paintings in Gozo in GOZO - THE
ROOTS OF AN ISLAND; Malta 1990, p. 102.

19. NLM, Ms. Libr. 422 p. 420; Ms. Libr. 1421 p. 18.

20. ACM, PASTORALIA, Tom. IX/Ms. (88/f. 133r).

21. Hajr lil Mario Buhagiar ta' din fir nota dwar il-kwadru
ta' S. Erard. Ara wkoll BUHAGIAR M., Paintings in
Gozo, l.c.

22. CPAE P. BELAGIO, o.c. p. 314.

23. AEG, Cirkulari ta' l-Isqof G. Pace No 68 tas-6 ta'

Jannar 1952; Lehen is-Sewwa, 26 ta' Jannar 1952.

24. IL-HAJJA, 6 ta' Mejju 1974 u THE TIMES, July 10,
1981.

25. Ara xbieha kif kienet qabel l-1952.

26. Tagħrif mogħti minn Mario Buhagiar, Hajr.

27. Din l-ghamla ta' kappella narawha mill-egħd fir-ritrat,
biz-zejt fuq il-fila, ta' l-Isqof P. Alpherat li tinsab fil-
Konvent tal-Kapuccini, Għawdex.

28. Din id-folja tinsab għand l-Awtur.

29. Mill-istess tagħrif ta' Mario Buhagiar.

30. Nunniaw ix-xejn kbar li hemm bejn ic-"Citadella"
kif tidher l'idea l-Ovali u il-"prospettiva del Gran Castello
di Gozo" ta' P. Luigi Bartolo (= 1753), ara AZZOPARDI

FRANCIS, Padre Luigi Bartolo OFMCap. Designer and
Historian in PROCEEDINGS OF HISTORY WEEK -

1992, pp. 44-52.

31. Ara r-ritrat, Din is-sena (1993) tiegħed għall-wirja
tas-Centinarju tal-Terremot u l-waqfiet fil-Muzej tal
Katidral ta' l-Imdina, Malta.

1. SHOWER J., Practical reflections on the late
Earthquakes in Jamaica, England, Sicily, Malta, Anno
1962 [Ab Inc.] London 1693, pp. 9-29.

2. NATIONAL LIBRARY, MALTA, AOM, Ms. 263,
f. 143 r-v, Libr. Ms. 387 ff. 88-87, Libr. Ms. 18 pp. 46-464

3. CAPUCHIN, PROV. ARCHIVES, FLORIANA, P.
DEL AGIO MIESU DA ZEBBUB, Ofm Cap., Ms.

Cronica dell RR.PP. Capuccini, p. 119.

4. ARCHIVES CATHEDRAL MALTA, MISC. 62 F.64;
MISC. 169, pp. 1227-1230, ATTI CAPIT, Tom III p. 605

(11 Aprile 1693) - SHOWER J., o.c. pp. 29-31.

5. NLM, AGIUS DE SOLDANIS G.P.F., Gozo Antico e
Moderno, Libr. Ms. 145 f. 88 [p. 40]; CPAE, CAMILLO

CASSAR, Ms. (Kopja) Notizie Intorno alla Processione

Management Systems Ltd

J. F. Kennedy Square Victoria Gozo

Tel: 557462

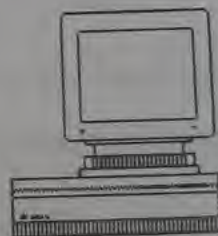
Offers

PERSONAL COMPUTERS for your home

COMPUTER BUSINESS SOLUTIONS

SOFTWARE PACKAGES

AFTER SALES SERVICE and support

Plus

Regular Courses in Business Subjects

Computer Courses

Computer Appreciation

Management at all levels

**The leading Computer
Company in Gozo**

300 MIT SENA ILU IT-TERREMOT LI ĠARRAF IL-MATRIČI

studju ta'
Dun Joe Bezzina

KIENU kwazi s-sagħtejn ta' wara nofsinhar tal-Hadd, l-1 ta' Jannar, 1693 — sewwa sew lilej mit sena ilu. Kien it-tieni Hadd ta' Jannar, jum bħall-oħrajn. Hafna nies kienu qegħdin ihejju ruhhom biex imorru l-Knisja halli, bħal kull nhar ta' Hadd, jisinghu lil-Arcipriet jew qassis minflok u jspjegallhom f'it f'it il-katekizmu u jircievu l-Benedizzjoni, li f'dawk iż-żminijiet kienet iŋghata biss fil-Hdud u l-Fesii.

F'daqqa waħda l-art taħthom tiffet l-istabilità tagħha. Għamlet theżiza mill-iktar qawwija. *Terremot.*

terremot. Il-kitba miegħu, m'għandhux dubju, mhux kontemporanja mad-disinn. Ikall iŋġid li huma hsarat magħmulin minn terremot posterjuri.

Dan it-theżiz hu magħruf bħala l-terremot ta' Noto, għax l-epicentru tiegħu kienet il-belt ta' Noto fi Sqallija. Peress li Għawdex hu epreb minn Malta lejn Sqallija, it-terremot inhass iktar f'Għawdex. Iżda l-hsarat f'Għawdex tna kienu xejn għall-herba li halla warajh fi Sqallija.

It-terremot ta' Noto

Fl-istorja tiegħu ta' Għawdex, l-istoriku Għawdx i Gann Piet Frangisk Agius De Soldanis jirrakontalna x'qalulu xi nies li kienu jiftakru sew dak il-jum. Post l-oħrajn iġġarrafna li oħud qalulu li fix-Xlendi l-bahar reġa lura daqqa ta' mil u mbagħad f'daqqa waħda b'saħħa kbira raga dahal fil-port bi hsejjes kbar. Fl-istess mument madwar wejbaraba' f'ta' Ċene, magħrufa bħala l-Gebel ta' Sannat, waqgħet il-bahar.

Il-Knisja Matriċi ta' Għawdex garrbet hsarat konsiderevoli. Fl-1693, il-binja tal-Matriċi kienet qadima bil-bosta, aktarx l-eqdem knisja li kien hemm wieqfa f'Għawdex. Kienet binja ta' żmien l-Aragonizi li mexxew lil Malta u Għawdex bejn l-1282 u l-1530. Mal-binja ewlenija kienu mill-ahbar tas-seklu hmistax "il quddiem inbnew diversi kappelli privati li wara certu żmien nifduhom mal-knisja ewlenija. Kienet binja għalhekk li kellha ma' thet mit sena u iktar. Kienet garrbet hsarat konsiderevoli u kienu meħtieġa xi tiswijiet urġenti, iżda set għet tibqa' tinnuża xorta waħda.

Il-parroċċa ta' San Ġorg, bħala binja u mhux bħala parroċċa, kienet għida tjananta. L-ewwel gebfa kienet tpeġġiet għaxxi sena qabel, fis-7 ta' Awwissu, 1672. San Ġorg, għalhekk ma garrabx għajr hsarat zghar. Għandi nfatti dubji serji dwar disinn bil-pienna ippubblikat kemm-il darba li juri konsenturi fil-faċċata u li, jingħad huma magħmulin b'effett ta' dan it-

SANT' ORSLA
Pittura ta' Pawlu Camilleri Cauchi

TEXOL

GWT

BIODEGRADABLE SOFT

For Brightest Clothes and
easy dishwashing

L-AQWA
DETERGENT
FIS-SUQ

TEXOL hu maghruf għall-qawwa tiegħu, kwalita' u tenerezza fuq il-gilda, li jintuża wkoll għan-nappies tat-trabi u jibżagħlek għal idek. Jibżagħlek ukoll għal flusek għax tuża f'it b'effett kbir!

TEXOL jahsel platti, dixxijiet u borom li jkunu mċappsin bi żjut u xahmijiet. Jintuża wkoll mill-'Confectioneries' u l-'Mechanics'!

TEXOL jahsel ukoll hwejjeg ta' kull materjal inklużi tas-suf!

TISTA' TUŻA L-ILMA BAHAR

TEXOL jintuża xorta wahda jekk int qieghed f'xatt il-bahar, fuq yacht, dghajsa jew xi haġ'ohra tal-bahar! Ir-rizultat ikun daqs dak ta' l-ilma helu! Inaddaf ukoll in-nafta li taqbad mal-gisem fi xtut il-bahar.

Distribufun f' Malta u Għawdex iċ-ċemplu:

825933

F'Għawdex ċempel:

Tel: 553447 (A&G Hilli — Mġarr)

Tel: 556098 (Victor Hilli & Sons — Mġarr)

Tel: 551555 (Gelluxa Ltd — Mġarr)

Il-Belt ta' Noto (l-Antika), imdawra bis-swar bhaċ-
Ċittadella, saret borġ ġebel. Fil-Belt ta' Awgusta ukoll
saru hafna hsarat. L-Ordni ta' San Gwann, il-mexxejja
ta' Malta f'dak iż-żmien, kellhom fomm enormi u hafna
mhazen f'dik il-Belt. Tilfu kolloxx.

It-tiezżiż b'inqas intensità dam sejjer jumejn. Kien
hemm bini ieħor li ġarrab hsarat. Saru wkoll hsarat fir-
raba' u fil-bjar, iżda, milli jidher, f'Ghawdex ma miet
hadd. Kien miraklu!

Helsitna l-Madonna u Sant'Orsla!

Ftit sigħat wara t-terremot bdew jaslu l-aħbarijiet
tal-herba kbira li halla fi Sqallija. Nhar l-14 ta' Jannar,
il-Kunsill ta' l-Ordni Itaq' urgentement u ddecieda li
immedjatament jibghat hames iġfna lejn Sqallija
mimlaja bl-ikel u mediċini halli jtaffu f'it mit-tbatija ta'
daww l-imsejtna. Twaqqfet ukoll Kummissjoni biex
tiraporta dwar il-hsarat li saru, liema rapport kien
ippreżentat fit-22 ta' Jannar.

Taht il-presidenza tal-Granmastru Adrien de
Wignacourt, il-Kunsill ordna li jsir talb pubbliku
quddiem Gesù Sagramentat espost f' Malta u Ghawdex
u ordna ukoll li jsiru tlett ijiem sawm. Tul dawn it-tlett
ijiem, il-postijiet pubbliċi kollha, inklużi l-hwienet ta'
l-inbid, kellhom jinzammu magħluqa. Barra dan għal
dik is-sena il-Karnival kellu jithassar.

Meta l-Ghawdexin semghu mingħand nieshom li
kienu joqogħdu fi Sqallija bil-herba kbira li t-terremot
kien halla hemm ma għedewx iroddu hajr 'l Alla:

Mill-mewt sobtu illiberana,
mill-infern Sinjur salvana.

Il-Ghawdexin kienu ċerti li nħelsu minn dak il-
flagell minhabba d-devozzjoni kbira li kienet dejjem
theġġeg f'qalbhom lejn il-Madonna u lejn Sant'Orsla,
patru ta' Ghawdex.

Purċissjoni votiva

Il-Kapittu tal-Knisja Matriċi ta' Ghawdex, il-Kleru
ta' San Gorg, il-membri ta' l-Universitas Gaudisii,
jigifien il-Gvern Amministrattiv ta' Ghawdex, f'laqgħa
l-ġimgħa ta' wara, qatgħuha li b'turija ta' radd il-hajr
jinzlu f'purċissjoni penitenzjali bir-relikwija insinji u
miraklu ta' Sant'Orsla mill-Knisja tal-Matriċi għall-
kappella filjali tal-Madonna tal-Grazzja f'Forn il-Gir
taht il-fortifikazzjonijiet ta' Ċittadella.

Il-purċissjoni kellha ssir għall-ewwel darba l-Hadd

ta' wara, nhar il-25 ta' Jannar. U kellha tibqa' ssir kul-
sena fit-tieni Hadd ta' Jannar. F'dak l-istess jum il-
Kanonċi tal-Matriċi wegħdu bil-miktub li, ta' kul-
sena, jagħtu minn buħthom offerta ta' għaxar skuti lill-
Madonna.

Il-qassisin u l-poplu kollu Ghawdexi ha schem
fil-purċissjoni tal-25 ta' Jannar. Il-kleru kien immexxi
mill-Provigarju Dun Gammarja Vella, waqt li f'ras il-
poplu mexa l-Gvernatur ta' Ghawdex Fra Renato de
Marconet de Cursay.

Kif il-purċissjoni wastet fil-kappella tal-Madonna
tal-Grazzja, Dun Gammarja qaddes għal daww kollha
preżenti u wara kulhadd reġa mexa lejn il-Matriċi wara
r-relikwija ta' Sant'Orsla.

Kulhadd kien jaf 'l għaliex dak il-Hadd Ghawdex
thezžeż mingħajr ma mexxielu joqtol.

Ritratt ta' l-ewwel purċissjoni

Il-Kapittu tal-Matriċi xtaq li ssir tifkira oħra
dejjema ta' din il-ġrajja — kwadru b'ritratt ta' l-

L-Isqof
DAVIDE COCCO PALMERI

SQUARE CELLAR

Widest Selection of:

- Wines and Spirits
- American, English & French Cigarettes
- Finest Cigars
- Discounts on Larger Orders

SQUARE CELLAR

Tel: 551845

Prop: Joseph Grech
St. Georges' Square, Victoria - Gozo

ewwel purcisjoni. Fl-2mien qasr, forsi li jistess sem, onihave kwadru għad għad kappella tal-Grazzja, li kienet proprjetà tagħhom, L-ordin, għalkomin marmexxielhaex sa issa mabtu registrata, saqet mingħajr l-ickon dell dubju għand il-magħrat piltor Malti Stefano Erandi (1630-1716).

Tradi ngħata kummissjoni mill-iktar preziza, Fog kella jpingi Madonna bil-gogħdu bil-Bambin Gesù wieqat fuqha kif tal-hu. Fin-naha ta' isfel tal-kwadru kella jpingi din l-ewwel purcisjoni nesqa lejn il-kappella ta' Fornil-Gur. Manatix meta ifesta, izdak kien għur l-postu sa l-1697.

Tal-il-Vieha Pastoral ta' l-Magħrat Davide Caxxo Palmieri l-Mejju 1698, il-Kapitu wera x-xewqa li jgħodd il-wegħda tal-purcisjoni u tal-offerta li dokument pubbliku. Dan sar permess ta' dokument registrat fl-Atti tan-Nutar Giovanni Battista Dorbes, nhar ts-16 ta' Mejju, 1698.

Fl-1736, il-Matrici għaddiet il-Kappella tal-Grazzja mill-Ordni tal-Frangiskani Minuri Kappuccini u l-mo-għmija offerta kienet konfirmata b' dokument iohar fl-Atti tan-Nutar Salvatore Cardina tal-15 ta' Jannar, 1740, il-kwadru tal-Madonna tal-Grazzja ta' Stefano

Bradi kien solemment inkunat nhar ts-27 ta' Jannar 1952.

Bini ta' knisja għda

Il-Kanonci tal-Matrici sadattant kollhom pafdu delezijoni iktar importanti, iduru dawra kif indax bil-Knisja l-qadima bies isawwa d' diversi konsenture li saru mit-terremot ta' l-1693 u forsi anki min oħrajn h saru qablu u naturadment mit-temmura tal-qadima tal il-mijiet ta' ann il-l-knisja kienet ilha wieqta, jew...

Għawdex, dejjem jgħer il-importanza u fil-popolazzjoni, kien jixra għi knisja Matrici jshah u ahjar l-Arcipriet Don Nikol-Batal Cassia Magri kien fest jifficija l-bies sogħol il-magħrat perit Malti Lorenzo. Għa wegħdohom solemment li jagħdohom mill-ahjar. Kienet delezjoni unanima u mingħajr hatna dewmien.

Inwaqqgha u nteggħu kollox, mill-għid li

Nhar il-21 ta' Settembru, 1697, iqiegħdet l-ewwel għid tal-Matrici l-għda ta' Santa Marija — gojjet tal-architetura barokka l-Għawdex.

Indirizzo del

Indirizzo del
Capitano della
1^a Armata

L'anno dalla natività di xpo' n's.

Indirizzo del
Indirizzo del
Indirizzo del

Essendo che la m^{te} R^{ma} 1^a Armata, e l'Armata
della Marina, Collegata, Chiesa, e l'Armata, della Marina,
della Marina, in rendimento di grazie, e l'Armata, della Marina,
della Marina, ad incoraggiamento, della Marina, della Marina,
della Marina, e l'Armata, della Marina, della Marina,
della Marina, e l'Armata, della Marina, della Marina,

**SILTA MILL-KUNTRATT REGISTRAT FL-ATTI
TAN-NUTAR GIOVANNI BATTISTA DORDES - 1698**

PARDI MOTORS LTD.

**N.B. Republic Street,
Victoria, Gozo.**

**Telephone
556678 - 553744**

- **AUTO DEALERS**
- **AUTO SERVICE & SPARES**
- **PANEL BEATING**
- **SPRAY PAINTING**
- **TYRE & RADIATOR REPAIRS**

L-INKWIZITUR CARLO FRANCESCO DURINI IZUR IL-MATRIČI KOLLEĠĠJATA TA' L-ASSUNTA FL-1735

Alexander Bonnici OFM Conv
HED, SThI, PhD.

Ma kenex tin l-Inkwizituri li lil Għawdex tawh l-importanza li jisthoqqlu. L-akbar unur ta' l-Inkwizitur Eirkole Visconti meta fl-1677 dabhal Ministru għal Għawdex. Minbarra l-ewwel tiegħi, l-oħrajn kienu kanonici tal-Matriċi ta' L-Assunta.¹ Il-magħruf Gwann-Piet De Soldanis kien imxenuq haħna li jkun Ministru ta' l-Inkwizizzjoni. Għalkemm gie mwiegħed, hu miet qabel ma lahaq sar. Kien hemm ukoll kurrier f'Għawdex b'leż (wassal id-donni) minn Għawdex sal-Birgu. Dawn imbagħad saru tnejn għax wieħed ma kienx għadu biżżeġġ.² Kien hemm ukoll l-Inkwizitur Lazzaro Pallavicino li, meta marad, telaq għal kolloxx mill-Birgu biex mar jistrieħ go Għawdex sakemm gieħ il-permess li jlaq minn Malta.³

FL-2MIEN IL-MINISTRU MANGANI

Carlo Francesco Durini, Inkwizitur minn Milani, wasal Malta fl-10ta' Ġunju 1735. Wieħed mid-donniel tiegħu kien li jara kif isiru jhobbuh. Propju fil-qalbu minn Ruma "Ikun ta' gid għalik li int tkun tagħgħob lil kulhaq u li tkun affabbli".⁴

Kif wasal f'Malta, Durini beda jisma' fuq il-għirata Għawdex. Dik il-għira kienet tiddendi minnu, xeni inqas minn Malta, u, minx bliss bħala Inkwizitur, imma wkoll bħala Delegat Appostoliku. Billi hu kien imexxi mill-Birgu, kien skomdu għall-Inkwizitur li jhalli f'Malta għal xi zjara f'din il-għira.

Durini kkonferma lill-Kanonku tal-Matriċi Don Bakassare Mangani bħala l-Ministru tiegħu f'dik il-għira.⁵

L-GĦAWDEX U L-TWASSAL RIVELAZZJONI

Durini, bilkemm kien ilu saħar f'Malta meta, fl-16ta' Lulju 1635, kiteb lis-Sant'Uffizju f'Ruma biex jisma' l-parir tal-Kongregazzjoni Suprema dwar ka' li kellu x'jaqsani ma' Għawdex.

Donnilla, bini il-tabib Tommaso Carbot,

kienet qed tghid li, meta kienet li Sqallija, sery f'Alla qalilha b'rivelażjoni provata li hu kellu dwar il-passjoni ta' Kristu. Lilha, hu tafa karta li f'ha tnezzel il-kontenut tar-rivelażjoni bit-tama li hu, bis-saħħa tagħha, tfig minn magħmuf li kienu tergħu fuqha biex jagħmullha l-hsura.

L-Inkwizitur ikkontiskalha dik il-karta mikuuba għax oħrajk ukoll kienet qed jagħmullu użu minnha, daqs li kieku kienet irivelata. Il-kontenut kien apokrifu u kontja l-hdi, imma Durini ggodika li x-xbejba ma kelliex intenzjoni f'azina. Għalhekk, hu ma riedx jieh pass kontra tagħha qabel ma jisma' l-felma tas-superjuri tiegħu.⁶

Fl-10ta' Settembru 1735, il-Kardinal Ottoboni wiegħu li dik il-karta giet examinata mill-Kongregazzjoni Suprema. Id-decizzjoni kienet li x-xbejba tigi mwissija u ssir ukoll għassa biex kitha b'rivelażjoni ta' dik l-ghamla ma tibqas tinxtered.⁷

L-ARMA TA' L-INKWIZITUR
FRANCESCO DURINI

DewFresh®

**Super Grade
COOKED HAM**

FOR THE HAMBITIOUS!

When the best ham does not meet your taste...
Dew Fresh Super Grade cooked ham excels.

*Available smoked, boneless, cooked gammons.
Sandwich size square ham. Also round ham. (Perzut ton)*
Continental specialities: Pork and Ham Loaf,
Garlic Sausage, Porkloaf, Lyoner Salami.

available at all leading stores

Exclusive wholesale distribution:

ALBERTOWN COLD STORES (J & C Pisani Limited)

Prince Albert Street, Alberttown, Marsa. Tel: 229612, 621891

DewFresh® DewFresh® DewFresh®

LEJN GHAWDEX FI ŻMIEN IL-GVERNATUR DUPEYROUX

Durini, li kien qed jgħaddi l-granet magħluq go palazz tiegħes mill-arja u mill-kumditajiet, kien qed jisma' bl-arja tajba ta' Ghawdex. Għalhekk, fi żmien il-frisk tax-xahart Ottubru, hu ddeċieda li jmur għal xi żmien f'dik il-gżira.

Hu kkomunika mal-Ministru tiegħu, il-Kan. Mangani. Lill-Ministru, hu tah l-istruzzjoni biex jinforma lill-Gvernatur tal-gżira. Nafu li l-Kavaleri kien jmexxu 'l Ghawdex permezz ta' Gvernatur li kien ikun membru ta' Ordni ta' San Gwann. Il-Gvernatur ta' dak iż-żmien kien il-Kavaler Pierre Dupeyroux.

Durini kien se jinqeda b'dik l-okkażjoni biex il-vizta tiegħu tkun waħda ufficjali. Għalhekk, il-Gvernatur kien bid-dmir li jilqgħu skond id-dinjità tiegħu għaliex Durini kien id-Delegat Appostoliku għal Malta u Ghawdex.

IS-SALUT LILL-INKIŻITUR

Il-vjaġġ ta' Durini fuq il-bahar mill-Birgu għal Ghawdex beda fis-26 ta' Ottubru 1735. Kif wasal quddiem il-torri ta' Kemmuna, b'istruzzjoni tal-Gvernatur ta' Ghawdex, itellgħer il-bandiera ta' l-Ordni ta' San Gwann u ġew sparati hames tiri.

Lejn il-lieta ta' wara nofs in-nhar, l-Inkiżitur dahal fil-port ta' l-Ingarr. Kif sbarka, lil Durini sellmulu b'disa' uni mit-torri ta' Garzes li kien hemm fil-qrib. Dak il-torri kien fl-Ingarr. Il-Gran Mastro Martin Garzes kien halla l-flus għali, imma kien desta fl-1605 li żmien Wignacourt.

IL-LAQGHA MAL-KBARAT TA' GHAWDEX

L-Inkiżitur sab jilqgħu lil Tommaso Carbot il-prim gurat, li kien jiġi missier il-tajja li semmagna: dik li l-Inkiżitur ma xtaq jikkundannaha. Bħala Prim Gurat, Carbot kien qiegħed hemm biex jirappreżenta lill-Gvernatur. Il-Prim Gurat kien imsieheb mill-Kavallerija, li mxiel wara l-bandalora u wieħed bir-tramba l'idu.

L-Inkiżitur rikeb fuq baġħla, u baqa' sejjer lejn ir-Rabat. Kif wasal hdejn is-salib tal-gebet, Durini

nizel minn fuq il-baġħla. Kien hemm jistennieh il-Kanonku Mangani, li kien il-Ministru ta' l-Inkiżizzjoni. Ftit passi lura, kien hemm il-Kavaler-Gvernatur Dupeyroux u l-magistrat.

Waqt li dawn tawh merħba, Durini gie mogħni l-tislima bi l-2-il ur mill-kanani tal-kastell ta' Ghawdex. Imbagħad, flimkien mal-Gvernatur u l-Magistrat, Durini baqa' sejjer lejn id-dar li hejje wlu biex joqgħod fiha. Wara li tkellmu f'it flimkien, l-Inkiżitur wassal lil dawk it-tnejn sal-bieb, u sellmu lil xulxin.

JILTAQA' MAL-ARĊIPRIET FORMOSA

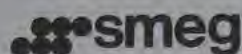
Dik ta' Durini ma kienet xi vizta pastorali jew appostolika. Għalhekk, hu żabiss xi postijiet fir-Rabat li, fil-fatt, kienu jmejsu li jirrapreżentaw kolloxx. Il-knisja ewlenija kienet il-Matrici-Kollegġjata ta' l-Assunta.

L-Arċipriet, il-Kan. Dun Frangisk-Adeodatu Formosa, kien ukoll il-Pro-Vigari għal Ghawdex. Minnha li kien l-Arċipriet ta' l-Assunta, hu kien il-kappillan ta' San Gorg. Fil-fatt, il-Kollegġjata kellha Arċipriet. Imma San Gorg kellha kappillan. Kien għad ma hemmx Arċiprieti oħra f'Ghawdex.

IL-KNISJA TA' SAN FRANĠISK

**THE BEST
FROM THE BEST**

Built-In and Free Standing Fridges, Fridge / Freezers,
Gas & Electrical Cookers, Washing Machines, Dishwashers and Minibars.

Miele

Washing Machines, Tumble Dryers, Spin Dryers,
Dishwashers, Built-In Electric Hob and Ovens, Built-In Fridge / Freezers

Creda

Electric Cookers, Built-In Electric Hobs and Ovens,
Microwave Ovens, Washing Machines, Tumble Dryers & Spin Dryers.

NEW WORLD

Gas Cookers and Built-In Hobs and Ovens

Washing Machines and Refrigerators

Fridge / Freezers, Chest and Upright Freezers

Forestals

Pope John Paul II Street, Victoria, Gozo. (On the Way to Ta' Pinu)
Tel: 551234

Durini ma kienx se jżur 'il San Ġorġ b'mod uffiċjali. Fis-27 ta' Ottubru, Durini mar iżur il-Kollegjata ta' l-Assunta. Hu u diehel, inghatalu s-salut minn skwadra ta' soldati bl-armi f'idejhom. Huma sellimulu bid-daqq tat-mabar u tal-fifra.

L-Arcipriet Formosa, liebes l-abiti korali, laqghu fil-bieb u newwillu l-aspensorju ta' l-ilma mbierek. Fliemkien ma' l-Arcipriet, kien hemm sitt kanonċi u hafna membri tal-kleru. Indaqq ukoll l-orgni, imma l-queipen ma ndaqqgex. Imbagħad, saru l-formalitajiet tas-solut; viżta lis-sagrament fil-kappella u lill-artal magħgur. Lill-Inkizitur wrewh il-knisja u s-sagristija, u imbagħad akkumpanjawh sat-tarf tal-taraġ ta' quddiem il-bieb ta' barra.¹¹

GHAND IL-GVERNATUR

Id-dar tal-Gvernatur kienet fuq il-lemin tal-Kollegjata. Għalhekk, l-Inkizitur baqa' sejjer minnufih għandu biex ipattilo għal-laqgħa tal-gurnata ta' qabel. Dupeyroux laqghu fil-bieb. Imbagħad, il-Gvernatur innifsu mar idawwar lil Durini biex urieh l-amenja, il-porjista, u postijiet oħra jn tal-kastell. Il-Gvernatur wassal lill-Inkizitur sa hdejn l-aħħar rixtelli fuq-tarf tat-taraġ tal-kastell.¹²

Wara li itaqa' ma l-oghla awtoritajiet ta' Għawdex, l-Inkizitur għadda granet ta' mistrieħ fid-dar li ppreparawlu.

F' SANTU WISTIN U SAN FRANGISK

L-Inkizitur, fis-6 ta' Novembru, ried jiltaqa' mal-Patrijiet ta' Għawdex. Dak in-nhar, hu mar fil-knisja ta' Santu Wistin. Laqghu il-patrijiet kollha bid-daqq tal-queipen u ta' l-orgni. Inxtegħlu x-xemgħa kollha ta' l-artal magħgur u harġet quddies ta' leffa, li l-Inkizitur qagħad jismagħha. Imbagħad, wrewh is-sagristija u l-kunvent, u baqa' hierġ mill-bieb tal-kunvent waqt li sellimulu bid-daqq tal-queipen.

Fi-lestess gurnata, wara nofs in-nhar, Durini mar iżur il-knisja u l-kunvent ta' San Frangisk. Il-Frangiskani Konventwali għamlulu l-lestess laqgħa bħalma saru mill-Agostinjani.¹³

IT-TISLIMA TA' L-AHĦAR

Minn Għawdex, Durini klieb lill-Kardinal Corsini u, fid-19 ta' Novembru, qallu li hu kien qed

igawdi l-aqsa tajba ta' dik il-gżira. Hu kellew f'moħħu li wara tliet granet, jerga' lura lejn Malta. Li-tliet niegħa minn Għawdex kien fid-28 ta' Novembru. Hu staq jerga' jgħaddi jsejlem lill-Gvernatur, imma dan skotez ruħu għax kien mixtiot.

Qabel ma halla d-dar niegħu, lil Durini maru jsellimulu l-kanonċi tal-Kollegjata, il-magistrat, u l-patrijiet ta' Santu Wistin u San Frangisk. Mill-kastell, gew sparati hames tiri ta' kanun u seba' murtali blala tislina. Il-prim gurat u l-kavallierja akkumpanjawh sal-pori ta' l-Ingart. Hemm ukoll sellimulu b' disa' tiri mit-torri ta' Garzes, li fuq idleghet ukoll il-bandiera.

L-Inkizitur, mistrieħ, qabadd triqto lejn il-Birgu. Tliet tiri ta' kanun u żewġ murtali gew sparati wkoll mit-torri ta' Kemmuna.¹⁴

Durini malan raga' ntafa' fuq il-hidma tas-solut. Dan l-Inkizitur f'April 1739 temm il-hidma niegħu f'Malta Minnufih, hu gie magħzud Arcisqof titolari ta' Rodi, u nitbagħat Nunzu fil-izvizżera. Fi-1753, narawh Arcisqof Metropolitani ta' Pavia u Amasea fil-liaja ta' Fuq. F'dik l-lestess sena, il-Papa Benedittu XIV għazlu bħala Kardinal. Miet fid-25 ta' Ġunju 1769.¹⁵ Neputi niegħu, Mons. Angelo Maria Durini, kellew jkun hu wkoll Inkizitur u Delegat Appostoliku f'Malta, u hu wkoll jiġi mgħolli għall-għieh ta' Kardinal.¹⁶

Dokumentażzjoni

¹ Ara "Għogol tad-Deheb, ix-Xitan, u Daġna f'denunġi ta' l-Inkizizzjoni quddiem Kanonċi tal-Matrici", *L-Għid ta' l-Assunta*, n.27 (1992), pp. 19-21.

² AIM, *Corr.*, 30, ff. 459r-460r.

³ Dwar Kamera: AIM, *Mem.*, 16, f.9r.

⁴ Alex. Bonnici, *Storja ta' l-Inkizizzjoni*, v.II, (1992), pp. 369-372.

⁵ AIM, *Mem.*, 7, f.12r.

⁶ AIM, *Proc.*, 116A, f.296r.

⁷ AIM, *Corr.*, 95, f.35r-v.

⁸ *Ibid.*, 27, f.147r.

⁹ Dwar it-Torri ta' Garzes, ara Alex Bonnici, *In-Nadur*, v.I, 1988, pp.294-297. Hemm insaba wkoll rirali ta' pattura ta' dan it-torri li m'għadux jeżisti.

¹⁰ AIM, *Mem.*, 7, f.336r-v.

¹¹ *Ibid.*, f.336v.

¹² *Ibid.*, ff.336v-339r.

¹³ *Ibid.*, f.339r.

¹⁴ *Ibid.*, 99, ff.235v-236r.

¹⁵ *Hier. Cath.*, VI, pp.16-7, 328, 357.

¹⁶ *Ibid.*, p.82.

BRITANNIA SERVICES LTD.

173, MELITA STREET, VALLETTA.

Tel: 238039 / 245418

LOURDES

Il-kumpanija taghna hija Aġenzija ta' l-ivvjagġar.

L-Aġenzija taghna għandha programm shih ta' ġita għal Lourdes fuq titjiriet diretti ta' l-Air Malta bi prezzijiet tajbin u lukandi mill-aqwa fuq basi ta' FULL BOARD.

DIRECTORS: E. PACE BONELLO, L.L. BONELLO, N. FARRUGIA, A. TABONE.

IL-PREBENDA TA' L-ARĊIPRIET TAL-KATIDRAL

Traskrizzjoni
tal-Professor Monsinjur Vincenz Borg

Din li ġejja hi deskrizzjoni dettaljata tal-Prebenda li kelli l-Arcipriet tal-Matriċi u Kollegġjata ta' Ghawdex. Hi magħmula mill-Arcipriet Dun Salvatore Pontremoli fl-1637 jiġifieri qabel ma saret il-ghaqda bejn il-parroċċa ta' Santa Marija u l-parroċċa ta' San Ġorġ. Sa żmien l-Arcipriet Mikiel Cefai din il-prebenda, flimkien mal-prebenda li kelli bhala Kappillan ta' San Ġorġ kienet tiġi amministrata minn min kien jikkuppa l-kariga ta' Arcipriet.

Illum ma għadux hekk għax bis-saffha tad-Dokument ta' Bazi mahrug bl-awtorità tal-Vatikan din il-prebenda kienet bdiet tiġi amministrata mill-Kurja ta' l-Isqof li ttaħtas ukoll lill-Arciprieti u l-Kappillani kollha ta' Ghawdex. Hekk nitlob il-gustizzja soċjali biex l-Arciprieti u l-Kappillani jkollhom salarju kemm jista' jkun uguali.

Din il-Prebenda — traskrizzjoni tal-Professor Monsinjur Vincenz Borg — qegħdha tiġi ppubblikata bhala dokument storiku peress li issa l-proprjetà kollha konnessa mal-Knisja kienet mghoddija lill-Gvern Malli.

Relazione dell' Arciprete di Gozo, Don Salvatore Pontremoli, circa la proprietà della Prebenda Arcipretale della Matrice di Gozo, datata 13 Dicembre 1637.

Conservata nell'Archivio Arcivescovile, Malta
Segreteria Visite Pastorali, Vol. X 235r-241r.

235r "Io sottoscritto Don Salvatore Pontremoli, Arciprete della Matrice Collegiata Parrocchiale del Gozzo della Diocesi di Malta per obediire l'ordine dell' Ill.mo et R.mo Mons.re Fra Don Michaeli Giovanne Balaghier (sic) Camarasa nostro dignissimo Vescovo pubblicato qui nel Gozzo li 15 del mese di Novembre. Revelo possedere detta Matrice parrocchiale per renuncia a mio favore fatta dal q.dam Don Gio. Mattheo Giuppara con Bolle Apostoliche spedite in Roma l'anno ab Incarnazione 1621 17 Kal. Julii. In virtù delle quali fu esaminato, et approvato dal

Sig.re Don Filippo Borgia allora Vicario Generale, et altri Synodali Esaminatori in Bircbircara della Diocesi di Malta sotto li 4 Onobre 1621 et in essa Parrocchia li 9 del detto ho preso il possesso, li X del medesimo foro publicate dette bolle nella Cattedrale di Malta, et li 15 del detto mese d' Ottobre 1621 ho fatto la professione della fede in mano del sopradetto Sr. Vicario Generale di Monsignore allora Vescovo Cagliarese, come appare del tutto per la fede dell' atti della Gran Corte Vescovale della Valletta sotto le giornate sopra calendate.

La qual matrice Parrocchiale è stata dalla fel. mem. di Mons.re Cagliarese, Vescovo di Malta, eretta in Collegiata, costituendo con il Parocho altri sei Sacerdoti, dando al Parocho titolo d' Arciprete, et prima dignità, come ho ritrovato per scritture autentiche, ch' anticamente si nominava, et alle altri sei sacerdoti di Canonici in atti della sua quarta Generale Visita sotto li 6 Giugno 1623. Quale poi nella Synodo del 1623 fu confermata, et a essa

235v Collegiata nel medesimo anno fu applicata l'heredità del q.dam mag.co Sr. Nicolao Macanue con obbligo di sodisfare compiutamente la più volontà del detto q.dam Macanue, et principalmente di tenere continuamente un theologo per predicare li giorni di festa, et insegnare il Catechismo nelle Domeniche dentro la detta Matrice al popolo del Gozzo.

Le quali eregioni in Collegiata con la reductione dell' elemosine delle messe in recitare giornalmente li divini officii, et applicatione della sudetta heredità alla detta Collegiata sono stati convalidati, et approvati dalla Sagra Congregatione del Concilio sotto li 31 Maggio 1631 nel XV trento della visita ad limina di detto Mons.re Cagliarese.

Alla sudetta Parrocchiale Chiesa, et al suo Parocho fu unito della ben. mem. di Nostro Signore Pio Quarto il gruo decimurino dell' Isola del Gozzo del quale io sto in quasi possessore, di salute

**IL-KNISJA KATIDRALI
MŻEJNA GHAL SANTA MARIJA MAS-SITTIN SENA ILU.**

cinque in circa l'anno di frumento, orzo, et frumento misto, a quali sono obligati rispettivamente alcuni beni stabili, come distintamente appare nel quinterno di dette decime conservato appresso di me. Si come anco loro unite le terre ta rihan con una fontana in esse in contrada ta dahler Corrot, sive ridum el chibir consistenti in dodici tomonate di terreno in circa coltivati nel vallone d'acqua pluviale ta' rihan con la sopradetta fontana d'acqua corrente nel mezzo di detto vallone, et un'altra fontana d'acqua sorgente dalla parte do mezzo giorno in detto vallone. Confinare dette dodici tomonate di terreno da levante dalla ripa del mare, da mezzo di dal ridume, Rocca, et spatio publico, da ponente dal publico et strade, et da tramontana da strada per il ridume grande et esso ridume.

/ 236r Et sopra il Cortin ta rihan un spatio di capacita' / da circa dodici salmate et forse piu incominciando dalla targia ta Ginen essepti sino alla hoiba grande, et dalla hoiba alla targia del ridume grande con due gronte appellate l'una el meseta el chibira, et l'altra el ghaz, oggi tutto circondato di muraglie dalla parte del publico con mie molle, et grosse spesi per circondarlo, beneficiarlo, et ridurre due salmate di terreno coltivabile. Confinare da levante in parte et mezzo di con il publico et per tutto il resto con il termine della rocca del ridume grande, quali terre sono ingabellate ad Andrea Vella per scudi trenta l'anno stante le sudette beneficiati, et miglioramenti essendo state per prima ingabellate a scudi dodici l'anno appare l'atto della gabella dal Noi Lucio dell'oresoto li

Sc. 30.

Dipiu possiedo come Arciprete del Gozzo l'infradette terre, et beni positi in detta Isola del Gozzo applicati a detto Arciprete, et la maggior parte pro iure sepulchralium.

In primis possiedo l'ameta' pro indiviso con Giannela relicta del q.dam Gio. Maria Gandolfo, d'un terreno in detta Isola in contrada Gued Bellian vicino al forte garza del mugiarro legato dal q.dam Dottor Gio: Fco Vella pro sepultura in detta matrice no ... di capacita' l'una et l'altra parte di tomonate dodici di frumento. Confinare da levante con l'heredi del q.dam Thomasio Mizzi alias bruni, da mezzo di con M.ro Andrea murroura per il terreno che ha a censo dall'heredi del q.dam Nicolao Fiendo, da pon. con il terreno del Sig.re Dottor Pauluccio Anastasio,

et da tram. via publica a gabella d' Antonio Farnosa per scudi cinque l'anno senza atto.

Sc. 5.

236v Item possiedo un terreno appellato el gudia ta hain selem in contrada della torre del mugiarro di capacita' una salmata et dieci tomonate d'orzo. Confinata da levante con l'heredi del q.dam Gio: Maria Gandolfo et Geronimo in parte, et in parte spatio publico, da mezzo di spatio publico, da ponente spatio publico sopra la fontana di hain selem, et da tramontana Lucio carceppo in parte, et in parte per beneficio possesso per il detto Colonia. Qual terreno per haverlo in tutto fatto circondare di muraglie, et fatto altri miglioramenti è a gabella di Antonio Agius per scudi otto l'anno essendo stato per prima a sc. 2.6 l'anno, l'atto della gabella dal Noto Gio: Domenico Conti li

Sc. 8.

Item possiedo un terreno appellato tal cappellan in contrada Noffara legato. (come si trova scritto nel Quinterno), per il q.dam Filippo Vagnolo al Parcho della matrice per pregare il Signore per l'anima sua. Di capacita' circa mezza salmata di terreno. Confinare da levante con le terre dell'heredi del q.dam Gio: Ant. Busuttil et l'heredi del q.dam Thomasio Bugeya, da ponente Sr. D. Pasquale Bugeya, et da tram. li confini sive cima del monte ta Noffara possesi dal sudetto Sr. D. Pasquale ingabellato ad Antonio Farnosa per scudi cinque l'anno senza contratto.

Sc. 5.

Item possiedo un pezzotto di terreno legato come si trova scritto in detto quinterno dal q.dam Andriotta Algana appellato tal cabar in contrada ta giglia di capacita' circa quattro tomonate di terreno. Confinata da lev. con il M.ro Mario brendo, da mezzo di via publica, da Pon. Ch.co Nicol' Angelo Appa et da tram. Gio. Farrugia ... a gabella da Orlando Calleya per scudi quattro l'anno stante li miglioramenti fatti per atto dal Noi. Lucio dell'ore 27 Giugno 1635.

Sc. 4.

Item possiedo l'ameta' pro indiviso del terreno appellato eccens in contrada di Santa Margherita ta Sannal di capacita' doi tomonate d'orzo. Confin. da levante con il censo con certi alberi, et la casa del ch.co Congiugato Pietro Zirafa, che fu della q.dam Cicerina moglie di Serrenqar, da mezzo di via et spatio publico, da ponente Angelo Mizzi, et da

LLADRO

Il-Figurini

li

l-aktar jinxtraw fid-dinja

Issibhom għand:

PRESTIGE

GIFTS OF QUALITY

2, Sir Adrian Dingli Street,

Victoria, Gozo.

(Fejn it-Tokk)

tram, Gregorio Cuscheri, qual terreno pro indiviso con il sopradetto Zirafa, che pretende essere tutto suo, io possiede come Arciprete et ho preso per la mia rata tari' otto l'anno dal gabellotto di detto terreno. Sc. 8.

Item possiedo un pezzetto di terreno dato dal q.dam Angelo Dandalona pro sepultura in detta matrice no. ... appellato tal chabar in contrada gued sechel di capacita' quattro tomonate d'orzo. Conf. da lev. via publica, da mezzo di con le terre dell'heredi del q.dam Thomasio Mizzi alias bruni, da pon. con le terre della parrocchia del rabbato, et da tram. via publica, a gabella da Pietro Calleya per scudi doi l'anno per atto dal Not. Gio: Domenico Conti sotto il ... Sc. 2.

Item possiedo una mandretta in questo rabbato del Gozzo et un pezzotto di terreno in contrada gued el melach concessi al Parocho della Matrice dal M.co q.dam Salvo Pontremoli per la sepultura riservata per se, et suoi successori nella matrice no. ... la qual mandretta e' nelli confini del detto rabbato per ponente, di capacita' una tomonata. Conf. da lev. con il giardino dell'heredi posseso dal Sr. D. Domenico Apap, da mezzo di con la mandretta della Chiesa di Santa Maria della Grata, et la via, che viene dal cimiterio di Santo Agostino, da pon. detta via publica, et da tram, l'entrata di detta mandretta nella strada ch'entra nel rabbato, et un loco di case di Soro Isabella algaria al presente posseso da Gio: Paulo Caxiaro, la qual mandretta e a gabella da Paulo gamal per un scudo l'anno senza atto. Sc. 1.

237v Et il pezzotto di terreno in contrada gued el Melach e appellato tal chabar di capacita' sei tomonate d'orzo confinate da lev. et tram. via publica da mezzo di e pon. con le terre di Maria al presente moglie di Matthiolo Michallef a gabella con altre pezze di terreno di Mario Mercieha alias Chettut cioe

Un pezzotto di terreno appellato el chigeri di capacita' sette tomonate d'orzo in contrada el chigeri ta giordan. Conf. da lev. con via publica mezzo di con le terre di Domenico Borg alias italiana, da pon. con le terre del monastero di Santa Scolastica del borgo, et da tram. con un'altra lentia di terra dell'heredi del q.dam M.co Vincentio Barbara del borgo, l'altra pezza di terreno appellata essenel ta hain Chocciat in contrada Zebbug di capacita' cinque

tomonate di frumento. Conf. da lev. con Thomasio finara, da mezzo di con l'heredi del q.dam Gio: Luca Gauci, da Pon. con il mag.co Emilio Anastasio, et da tram. con Giuseppe Michallef maritimi nomine. L'altra appellata el chabel in contrada gued el hasni di capacita' di doi tomonate d'orzo confin. da levante da ro Simone Farnosa maritimi nomine, da mezzo di con il terreno appellato errocha tal focra a gabella da Pasquale Ciuppara in parte et in parte con Marietta vedova del q.dam Salvo Camilleri, pon. et tram. con il R.do D' Bartholomeo Zarb et in detta lentia vi e una cisterna, quali tutti sono a gabella da detta Marietta per scudi undici et tari' sei senza atto. Sc. 11.6.

/238r Item possiedo in questo Rabbato del Gozzo tra il tocco et Santa Maria Sabina un giardinello, che io Arciprete Pontremoli ho fatto circondare di muraglie, piantare d'alberi, con fabricarvi una casa, et entrata con spesa di più di scudi cento di capacita' una tomonata d'orzo. Conf. da lev. con Leonardo Cmi in parte, et in parte il giardinello posseso dal Sr. D. Domenico Apap, da mezzo di con le case di detto Sr. D. Domenico, pon. et tram. strada publica, / qual sito il q.dam Mag.co Michele Ferriolo ha lassato al Parocho della matrice per la benedictione della sua sepultura in questa matrice et lo godo, et usufrutto io Arciprete, suo valore d'affitto circa scudi cinque. Sc. 5.

Item possiedo tari' quattordici l'anno per censo sopra un magazzino con le sue ragioni dentro questo Castello nella ruga del Campanile, et nel cortile delle Casi dell'heredi del q.dam Lorenzo Barberi et Catharinella olim giugali, qual magazzino al presente e posseso a detto censo da Isabella figlia delli detti q.dam de barberi, et fu' dal q.dam mag.co Gabriele Anastasio, et donato il suo censo dal detto Anastasio al Parocho della Matrice per gius della sepultura riservata per detto Anastasio, et suoi successori dentro detta Matrice no. ... Sc. 1.2.

Item possiedo una grotta d'habitatione nella rocca del monte di ghar elma verso mezzo giorno con una mandretta contigua di capacita' circa tre mondelles circondate d'ogni parte con il publico quale ha donate al parocho il m.co q.dam Valerio Cassia per una sepultura nella matrice per atto publico l'anno 1603. Sc. 2

Item possiedo un giardinello con

BRONZSONS AUTO PARTS LTD.

28/12, Brared Street, B'Kara, Malta

Tel: 442119 - 446646 - 442212

Fax: 441921

alcuni alberi vecchi di capacita' dei tomonate di terreno con una casetta vecchia dentro, et tiene la 3a parte delli spandenti dell'acqua della fontana di gharefma legato per il q.dam Paulo de Lucia. Conf. da lev. via publica, da mezzo di con Giuseppe Haber con una mandretta comprata da Pietro Gauci, da pon. con Don Agostino Apap, et da tram. via publica per detto ghar elma à gabella detto giardinetto, con la sopradetta grotta da Giuseppe Haber per scudi otto l'anno stante li beneficiati, et miglioramenti fatti in esso per atto dal Not. Gio: Domenico Conti li ... di Luglio 1637. Sc. 8.

238v Item possiedo un pezzotto di terreno appellato errocha nel monte ta Zebug per ponente, di capacita' tre tomonate di terreno. Conf. da lev. con Domenico madiona, da mezzo di con Andrea Cini, da pon. con l'heredi del q.dam Giacomo Saliba, et tram. detto Andrea Cini in parte, et in parte con il terreno del Convento di Santo Agostino di questa Isola del Gozzo à gabella d' Andrea Cini per una onza l'anno con patto di pagarli tutti li beneficiati et miglioramenti che fara' in detto terreno per atto dal Not. ... Sc. 2.6.

Item possiedo la quarta parte pro indiviso, poiche l'altra quarta parte possiede il Chiesa della Madalena in contrada gued zara, et l'altra due quarte parti cioe l'ameta' li possiede per beneficio il R.do Don Pasquale Bugeya, et un terreno appellato l'animaggio in contrada ta dueiradi capacita' quattordici tomonate d'orzo. Conf. da lev. Domenico Camenzuli, da mezzo di con il Rev.do Don Andrea Grima in parte, et in parte con il terreno della Cattedrale di Malta, da pon. il terreno del maritaggio delle povere zitelle da maritarsi ogni anno ad elezione del procuratore della detta Matrice, et da tram. via publica à gabella detto terreno tutto per scudi quattro e tari' quattro da Gio. Cuscheri, sicche la quarta parte importa. Sc. 1.1.

Item possiedo un senterio di terreno appellato essmiciet in contrada ta dibiègi per pon. di capacita' otto tomonate di terreno. Conf. da lev. con la chiesa di Santa Maria ta dibiègi, da mezzo di con il beneficio possesso per il Ch.co Oratio Gree, da pon. via publica, et da tram. con Domenico Anastasio maritani nomine, qual terreno li q.dam Antonio Borg et Antonio Apap hanno donato al Parcho della matrice per una sepultura riservata per essi, et loro successori in detta Matrice no. 26 à gabella detto terreno da Salvatore

Abela per un'onza senza atto.

Sc. 2.6.

Item possiedo un pezzotto di terreno in contrada Cabeza appellato tal Cappellan di capacita' due tomonate d'orzo. Conf. da lev. et tram. con il terreno del Sr. Dottor Salvo Theuma da mezzo di via publica et da pon. con Salvo Darmanin à gabella da Domenico Tabuni per tari' tre l'anno. Sc. -3.

Item possiedo un pezzotto di terreno appellato el chattara in contrada ta dueira di capacita' tre tomonate di terreno. Conf. da lev. con la rocca, mezzo di con Lorenzo Gatt, da pon. vallone, et da tram. coll'heredi del q.dam Pietro Gambino Cardona à gabella dal detto Lorenzo per tari' novi l'anno.

Sc. -9.

Item li procuratori del Ven. Convento di San Domenico sub titolo della Nunciata del borgo mi danno tari' quindici l'anno lassatimi dal q.dam Thomasio Attardo per suo testamento nell'atu del m.co Not. o Salvo. Ciantar l'anno 1624. Sopra li

Zip

®

www.gozocatt.com.org.mt

man d'akturi mui ben legati et al presente possenti
datti padri di detto Convento appellati essenti di P non
stati in contrada ham Choccioli di capacità tornante
dotti di terreno. Conf. da lev. con le terre di Geromamo
groi, da mezzo di via pubblica, da pont. muto Giacomo
Santosa, et da tram con le terre della matrice. Sc. 1,3,

Item possiedo un pezzotto di
terreno di capacità sette tornante d'orzo appellato tal
chabai in contrada guel ezzebug. Conf. da lev. con le
terre dettate ad emphyteosim da Domenico acquilina,
et da tutte l'altre parti con via publica et vallone
d'acqua pluviale a gabella da Berio galea per scudi
quattro l'anno con patto di passarci tutti li beneficiati et
miglioramenti che farà in esso terreno come si e fatto
per il passato essendo stato per prima a gabella per
scudi doi l'anno, l'atto della gabella dal Not. Gio.
Domenico Conti li ..

Sc. 4.

239v Item possiedo un loco di case
congiungo con la Chiesa di SS. ti Joseffo et Nicola dentro

il Casello nella ruga di Santo Nicola comprato et
fabbricato a spese del q. dam Monare Cagliarese nostro
mem. Il quale l'ha donato alla detta matrice per
l'habitatione dell' Arciprete, al quale si davano annua
quindici l'anno dalla detta matrice per l'affitto di una
casa per sua habitatione, et in loco di detta casa
quindici l'anno detta Matrice dovesse dare l'elemosina
per due messe la settimana da celebrarsi per l'anima
d'esso Monsignore Cagliarese nella suddeta Chiesa di
SS. ti Giuseppe et Nicolao continua con detta casa nel
qual loco di case lo Arciprete habito, et l'atto di detta
donatione deve esser dal Not. Gio. Paolo di Lorenzu
sotto li 4 di Settembre vni ind. 1625.

(Omissis)

241r Dal Gozzo li 13 Dicembre 1637.

(Firmato) lo Don Salvatore Pontremoli Arciprete
del Gozzo.

For printing from A to Z,
look under D ...
DORMAX

That means the next time
you call us, you'll be
tapping into the full
capabilities of the printing
industry's number one
source for printed products.
A reputation built on more
than twenty years of quality
and care to satisfied clients.
Tel: 446195 - 441570 - 497890
Fax: 441092

DORMAX
PRESS COMPANY LTD
THE GRAPHICS HOUSE
IN INDUSTRY ROAD
QORMI - MALTA

FOR ALL CHURCH requirements

MATERIAL FOR CHASUBLES
RED DAMASK

MATERIAL
FOR
GUILDING &
OUTDOOR
DECORATION

CHARCOAL
&
INCENSE

ACHILLE MAZZOLA

CHURCH BELLS AND
TOWER CLOCKS

Represented exclusively in Malta by:

THEUMA Co. LTD.

E. Theuma & Co. Ltd, Theuma House, 302, St. Paul Street,
Valletta VLT 07. Tel: 234075, 236605. Fax: 244201.

GRAJJJIET IMPORTANTI MATUL IS-SENA 1992-1993

- 02-08-92: Hruġ ta' l-Iskarta ta' l-Assunta Ingabret gawina rekord.
Sar Festival Marjan.
- 15-08-93: Inzammiet il-festa ta' l-Assunta bl-akbar solennità. Gie inawgurati u mbierrek Monumenti tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Gwanni XXIII minn Mons. Isqof N. Cauchi.
- 26-08-93: Pellegrinaggħ għall-Madonna ta' l-Għar gewwa r-Rabat, Malta.
- 04-10-92: Bdiel ta' il-qaddisa tal-ital f'ic-Centru. Filgħaxija harget il-purtaġġoni bl-iskarta tal-Madonna tar-Rozarju.
- 11-10-92: Komagrazzjoni tal-Knijsa (1716 - 1992). Inferah ukoll is-Sinodu Diocesan.
- 13-10-92: Inzamm JUM ta' Talb fil-Katidral fl-okkazzjoni ta' egħluq il-75 sena mid-Deheriet tal-Madonna ta' Fatima.
- 21-10-92: Inzammiet il-festa ta' San Ursula, waħda mill-Padrini ta' Ghawdex. Fis-6.00 pm Mons. Isqof mezza Konkolebrazzjoni.
- 24-10-92: Fl-okkazzjoni ta' JUM IL-PAPA, l-E.T. Mons. L. Celata, Nunzio Apostoliku għall-gżejjer Maltin mezza Konkolebrazzjoni li liha wkoll ha jebien Mons. Isqof N. Cauchi.
- 01-11-92: Fid-9.00 am Mons. Isqof mezza l-Konkolebrazzjoni ta' Solennità Liturgika tal-Qaddsin Petri.
- 02-11-92: Fis-6.00 pm Mons. Isqof mezza l-Konkolebrazzjoni ta' l-Għid ta' l-Erwieh. Wera l-istess Isqof inawgura u bierrek il-monumenti ta' l-Arcidjaku Mons. Luigi Vitta.
- 14-11-92: Bdiel il-Mini-Masjoni fil-Parrocċa.
- 22-11-92: Mons. Isqof mezza Konkolebrazzjoni fl-okkazzjoni ta' solennità Liturgika ta' Kristu Rē.
- 01-12-92: Bedal-Bazaar annwali ta' Centru ta' n-nies Centru.
- 08-12-92: Mons. Isqof mezza Konkolebrazzjoni fl-okkazzjoni ta' solennità Liturgika ta' l-Immakulata.
- 14-12-92: Bdiel ta' Nies għall-kbar fil-Katidral u għall-istess ta' Centru Parrocċjali.
- 22-12-92: Sar Party għall-ital f'ic-Centru Parrocċjali.
- 24-12-92: Program ta' kant ta' Carols tal-Milied u l-Kor "Maria Assunta" taħt id-direzzjoni ta' Mrs. Joseph Grech.
- Mons. Isqof mezza l-Masjoni tal-Lejl tal-Milied.
- 25-12-92: Fid-9.15 am Mons. Isqof mezza l-Konkolebrazzjoni ta' l-wieled ta' Sidra Għal Kristu.
- 27-12-92: Okkazzjoni Speciali. Fil-Katidral gew ordnat zewg djakon: Dr Franz Relato u Vincent Pava, zewg parroccani tal-Katidral, Deo Gratias.
- 31-12-92: Jum ta' Adorazzjoni Ewkaristika Fis-6.00 pm Mons. Isqof mezza l-Konkolebrazzjoni ta' redd il-Hajr.
- 01-01-93: Fid-9.15 am Mons. Isqof mezza l-Konkolebrazzjoni ta' JUM IL-PACI.
- 02-01-93: Mother Marcellina Tabone ta' Sanġiet Frangiskani Ekklesja fil-Katidral egħluq il-25 sena mill-professjoni solenni tagħha. Din ukoll kienet darba parroccana tal-Katidral. Il-jum tnebb il-Pakistan inkarigata min-Sanġiet Frangiskani gewwa din l-art masjidmana.

L-Investiment barrani TIEGHEK fil-qabda.

Il-Bank of Valletta tnumm kbar ta' fergħat imxerda madwar Maqsa Citedex joffrilek il-possibiltà li jkollok kontijiet ta' barrani hawn Malta.

Il-Bank of Valletta jżomni kontijiet fil-parti l-ikbra tal-mund: barrani, bhal: L-Isterlina, il-Mark, Germanic, id-Dollari, Amerikan, id-Dollari, Awstraljan. Dawn il-kontijiet barra minn tal-

taverevolta, mingħajr jidhallas kull tliet xhur jgħidok li opportunità li fidejgħat, tgebed jew taqleb il-mund, mingħajr jkorrispondenza ma batesk. B'hekk INTI sless lista' ttradem l-investiment barrani tiegħok.

Għal aktar tagħrif mur fir-fergħa tal-Bank of Valletta f'Malta u Għawdex.

Bank of Valletta

L-Aqwa Bank f'Malta

- 07-01-93: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni tal-Epifanija tal-Mulej.
- 17-01-93: Inzamm Jum il-Bibbja lil-Katidral. Griet intronizzata l-Bibbja u quddiemha ntelegħu zewġ xemgħat.
- 17-01-93: Hargu direttivi godda għall-garr tal-mejtin mid-dar jew mill-isptar għall-Knisja Katidrali.
- 20-01-93: Izur il-Katidral l-Ambaxxatur Libjan.
- 20-01-93: Bdiet l-ewwel konferenza għall-koppji engaged fiċ-Ċentru Parrokjali billi nhasset il-ħtieġa ta' aktar taħlim lil din il-kategorija fi bdan il-Parroċċa.
- 31-01-93: Saru attivitajiet speċjali fl-okkażjoni ta' JUM IĊ-ĊENTRU PARROKJALI.
- 02-02-93: Fis-6.00 pm Mons. Isqof mexxa konċelebrazzjoni fl-okkażjoni tal-festa tal-Prezentazzjoni tal-Mulej.
- 10-02-93: Ġie ċelebrat in Nawfragju ta' San Pawl fil-Katidral.
- 11-02-93: L-Ewwel Dehra tal-Madonna ta' Lourdes. Saru ċelebrazzjonijiet speċjali.
- 12-02-93: Bada kors ta' taħlim tar-Religjon Nisranija fil-livell ordinarju għaž-zgħażaġ fiċ-Ċentru Parrokjali.
- 24-02-93: Mons. Isqof fis-6.00 pm mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' Ras ir-Randan.
- 28-02-93: Tiftah Ġingħa tal-Parroċċa li fiha fost attivitajiet li saru (a) sar pellegrinagg għas-Santwarju Bażilika Ta' Pinu, (b) quddiesa fiċ-Ċimiterju tal-Parroċċa u (c) l-Assemblea Generali. Bada format gdid tal-Bulletin minn għewwa. Bdew il-priedki tar-Randan mill-Kan. Don Mikiel Galea.
- 02-03-93: Inzamm JUM L-ISQOF fid-Djoċesi u fil-parroċċa.
- 08-03-94: Bdew l-eżerċizzji taż-zgħażaġ fiċ-Ċentru Parrokjali. Mons. Arcipriet fl-10.30 am qaddes fuq it-T.V. bħala konklużjoni tal-Ġingħa tal-Parroċċa.
- 15-03-93: Bdew l-eżerċizzji għal kulhadd u għall-koppji fil-Katidral.
- 22-03-93: Bdew iż-żgħajr lil-familji fi wteghom kellihom jagħmlu l-Mejju jew l-Ewwel Tqarbina jew il-Grizma ta' l-Isqof.
- 04-04-93: Fl-4.30 pm Mons. Isqof mexxa l-funzjoni ta' Hadd il-Palm.
- 06-04-93: Saret l-Ewwel Qnara tat-tfal ta' l-Ewwel Tqarbina.
- 08-04-93: Mons. Isqof mexxa l-funzjoni ta' Ħamis ix-Xirka, kemm dik ta' il-ghodu kif ukoll dik ta' filgħaxija.
- 09-04-93: Fis-6.30 pm bdiet huerġa l-puċissjoni tal-Ġingħa l-Kbir.
- 11-04-93: Bada t-torik tal-familji għal-zmien il-Għid.
- 14-04-93: Żar il-Katidral l-Isqof ta' Orvieto, fl-Italja.
- 16-04-93: Bdiet il-Ġingħa Ewkaristiko-Liturgika.
- 27-04-93: Żar il-Katidral l-Avukat tal-Kawża tal-Ven. Adeodata Pisani, Enrika Venavi.
- 08-05-93: Żaru l-Katidral l-Ambaxxatur tal-Kroazja flimkien mal-Ministru għall-Affarijiet Barrani.
- 13-05-93: Żaret il-Katidral il-mara ta' Asser Arafat.
- 19-05-93: Saret l-EWWEL TQARBINA tat-tfal tal-Parroċċa.
- 20-05-93: Mons. Isqof amministra s-SAGRAMENT TAL-KONFERMAZZJONI lit-tfal tal-Parroċċa.
- 21-05-93: Fethet l-Esposizzjoni Solenni.
- 23-05-93: Mons. Isqof għalaq il-Ġingħa Ewkaristiko-Liturgika b'puċissjoni Ewkaristika.
- 01-06-93: Żaru l-Katidral l-Isqof ta' Perth u l-Kappillan tiegħu Fr Foster, Awstralja.
- 05-06-93: Żaru l-Katidral l-Isqof Geraldo Magella Agnello, Segretarju tal-Kongregazzjoni tal-Liturgija flimkien mac-ceremonier tal-Papa.
- 17-06-93: Mons. Arcipriet mexxa Konċelebrazzjoni mas-sacerdoti tal-Parroċċa fil-Knisja Parrokjali tal-Fontana fl-okkażjoni ta' l-

*With
the
compliments
of*

FIBERMAR CO. LTD.

KW6, CORRADINO IND., ESTATE,
PAOLA - MALTA TEL: 673237

ID-DITTA LI QIEGHDA
TAGHMEL RESTAWR TAS-SAQAF
TAL-KNISJA KATIDRALI

KRONAKA TAL-PARROĊĊA

1 ta' Awwissu 1992 - 31 ta' Lulju 1993

Maghmudijiet

Data	Isem it-Tarbija	Isem u Kunjom il-Genituri
01.08.92	Stephanie	Gorg u Antonia Farrugia
08.08.92	Andrea	Emanuel u Lucija Cutjar
16.08.92	Rosette	Gorg u Doris Zahra
16.08.92	Josmar	Joe u Antonia Zammit
22.08.92	Manwela	Frank u Lora Abela
23.08.92	Marie-Liz	Peter Paul u Magalene Grima
23.08.92	Eliot	Teddy u Frances Vella
25.08.92	Mario	Gorg u Rose Mifsud
29.08.92	Nathaniel	Mario u Margaret Gatt
30.08.92	Sharon	Mario u Rose Cassar
18.09.92	Aaron	Sammy u Connie Portelli
15.11.92	Odette	Joe u Marie Louise Caruana
23.11.92	Joseph	John u Mary Rose Agius
29.11.92	Karen	Anton u Salvina Vella
12.12.92	Justin	Peter Paul u Maria Assunta Vella
13.12.92	Josmar	Anthony u Maria Saliba
19.12.92	Luke	Fredrick u Carmen Azzopardi
26.12.92	Andrea	Maurice u Gorgine Camilleri
27.12.92	Nicole	Raymond u Karen Caruana
28.12.92	Francesco	Joseph u Josette Grech
09.01.92	Nathaniel	M' Anglu u Rosanne Haber
10.01.93	Rebecca Marie'	Mao Chao Qin u Deng Shi Mei
31.01.93	Joel	Stephen u Marie sciberras
21.02.93	Steve	Enzo u Janet Dimech
28.03.93	Yana Marie	Louis u Josephine Dimech
04.04.93	Mario	Joe u Guzeppina Mercieca
18.04.93	Andrew	Franchi u Celine Portelli
05.05.93	Micheal	John u Pacenzja Camilleri
13.06.93	Marija	Joe u Carmelina Dimech
03.07.93	Elio	Joe u Maria Dolores Gatt
04.07.93	Victoria	Paul u Christine Refalo

Inkronazzjoni tax-Xbieha tal-Qalb ta' Gesu.

19-06-93: Zar il-Katidral l-Em.za Tieghu l-Kardinal Francis Arinze.

23-06-93: Zar il-Katidral il-President tal-U.N.O.

10-07-93: Saret Ordinazzjoni Ġenerali li fiha Mons.

Isqof ordna bhala sacerdoti lid-Djakni Dun Franz Refalo u Dun Vincent Pavia, it-tnejn sacerdoti mill-parroċċa tal-Katidral.

30-07-93: Bdiet il-Kwindicina b'serata ta' Talent muzikali fost iż-żgħażaġh.

31-07-93: Dun Franz Refalo għamel l-Ewwel Quddiesa Solenni tiegħu fil-Katidral.

ODYSSEY

Bar - Restaurant - Pizzeria

GEORGE SACCO

Proprieter

Menqa Marsalforn, Gozo, Malta.

Tel: 551002, 556728

L-Ewwel Tqarbina

Isem

Attard Michelle
Attard Richard
Azzopardi Kurt
Bajada Aldo
Borg Natalie
Calleja Johnatan
Camilleri Denise
Camilleri Maria
Camilleri Simon
Caruana Melissa
Cassar Simon
Cutajar Caroline
Cordina Annabelle
Cordina Roderick
Debrincat Audrey
Dimech Sarah
Fenech Elliott James
Farrugia Maxine
Gatt Nadia
Gatt Mariella
Galea Cynthia
Gauci Gino
Galea Fabian
Galea Jurgen
Galea Susan
Grech Max
Grech Mark
Grech Antoine
Grech Joanne
Grech Jonathan
Grech Raymond
Haber Gilbert Mario
Kitcher Ronald
Mejlak Christian
Mizzi Micheal
Portelli Ismael
Piscopo Leanne
Rapa Vincent
Said Sarah Jane
Saliba Kevin Joe
Scicluna Pierre
Sciortino Matthew
Sultana Marlene
Tabone Claudia
Tabone Sarah Marie
Vella James
Vella Daniela
Vella Antonella Marie
Zahra Sylvianne
Zerafa Nicole
Zerafa Monique
Zammit Anthia
Zammit Chris
Zammit Jonathan
Zammit Ruth

Missier

George
Joseph
Micheal
Anton
Frank
Piju
John
Victor
Peter Paul
Joseph
Emanuel
Joe
Manuel
Anthony
Alfred
Joe
Joseph
Raymond
Micheal
Sonny
Mario
Emanuel John
George
Mario
Frank
Carmelo
Colin
Mario
Emanuel
Paul
Godfrey
Luigi
John
Mario
Joseph
Lawrence
Anthony
Alan
Sammy
Anthony
Teddy George
Laurence
Leo
George
Mario
Joe
Loreto
Frankie
Emanuel
Paul
Emanuel
Joseph F.
Maurice
Benny
John
Richard

Indirizz

35, St. Domine Str.
'Fleur', P. Giacinto Camenzuli Str.
'Sunrise', Viani Str.
'Dar Karmela', Ghedrin Str.
'Ausita', St. Domenica Str.
41, St. Ursula Str.
'Aphrodite', Gilju Str.
24, Arch. Cassar Str.
52A, Sir Luigi Camilleri Str.
'Honeysuckle', Michele Busuttil Str.
47, Enriku Mizzi Str.
'Noire Dame', G. Ellul Mercer Str.
33, Mattia Preti Str.
'AnthAnn', Anici Str.
'Sunflower', Giesu Str.
Carolina Cauchi Str.
N.B. Mary Meilak Str.
'Ta' Lawrenzu', M' Fom.
24, Mons. Luigi Vella Str.
120, Republic Str.
'Greta', Michele Busuttil Str.
'Tulip Hse', Capuchins' Str.
'Valley View', Triq is-Saghtar
141, Church Str. Xaghra.
'Ward u Zahar', By the Bastion Rd.
'Vale View', Triq Wied il-Lunzjata
Fortunato Mizzi Str.
'Ruby Hse', Capuchins' Str.
'Redentur', Sta. Domenica Str.
15, Sir Paul Boffa Str.
Blk. D, Fl. 6, Sannat Rd.
'St. Mary', Borg Gheritu Str.
26, Fortunato Mizzi Str.
Blk. F A/B, G.H. E, Sannat Rd.
'MIR', Antonio Mallia Str.
'Stony Creek', W. Camilleri Str.
'Raindrops', Borg Gheritu Str.
32, De Soldanis Str.
'Casa Marilena', St. Leonard Str.
74, Wied Seqr Str.
'Chiple', P. Giacinto Camenzuli Str.
'Casa Scicluna', Arch. P. Pace Str.
'Orchidea', Mattia Preti Str.
18, By the Bastion Rd.
'St. Paul', Xaghra Rd. M' Fom
'Koala Blue', Ghedrin Str.
'Casa Vella', Viani Str.
'Vella Hse', Capuchins' Str.
'Eman', Borg Gheritu Str.
'Zahra Hse', Fortunato Mizzi Str.
'Panoramic Court Flats', M' Fom
'The Lodge', Mary Meilak Str.

'Ta' Pinu Hse', Ghedrin Str.
'Zammit Hse', Palm Str.
35, Palm Str.

Griżma ta' l-Isqof

Isem

Abela Joseph
Attard George
Attard Josef
Azzopardi Derek
Azzopardi Jennifer
Azzopardi Kevin
Bajada Ian Paul
Bonnici Sabrina
Borg Joseph
Calleja Diane
Camilleri Omar
Camilleri Sarah
Cefai Jason
Cirmi Renfred
Debono Heather
Farrugia M'Rita
Grech Frances
Galea Jacqueline
Grech Manuel
Grech Melame
Hili Miriam
Lupi Spencer Andrew
Micallef Angie
Mizzi Joseph
Mizzi Marvic
Mompalao Eve
Muscari Maria
Muscari Sharon
Sultana Nicole
Sultana Sarah
Tabone Joseph
Vella Karl
Vella Marie
Vella Alain
Vella Joseph Mario
Vella Noel
Zammit Alexia
Zerafa Shaun

Missier

Joe
Nicholas
Carmel
George
Frank
Carmel
Carmel
Joseph
Piju
Tony
M'Angelo
Carmel
Silvio
Fortunato
Manuel
Frank
Louis
Mario
Kelina
Joseph
Espedito
Frank
John
Euchar
M'Angelo
Walter
Angelo
Joseph
Joseph
Nazzareno
Joseph
Joseph
Teddy
Guido
Anton
Loreto
Manuel
Joseph

Indirizz

89, Palm Str.
12, Library Str.
N.B. Pawlu Portelli Str.
103, Triq l-Ewropa
'The Eagle' St. Domentica Str
Plot 37, Mauna Preti Str.
'Ave Maria', Mro. Diriano Lanzon Str.
14, Ghar Qawqla Str., M'Forti
41, St. Ursula Str.
'Pentlands', Saghtar Str.
Blk C Plt 6, Tac-Cawla Str.
'Gardenia', Fortunato Mizzi Str.
'Cefai Hse', Viani Str.
'Farina' 7th June 1919 Str.
30, 7th June 1919 Str.
'Frankdor', Antonio Maltia Str.
'St. Mary', Borg Gheritu Str.
'Sunset', Viani Str.
59, Capuchins' Str.
107, Republic Str.
19, Foreman Str.
'Casa Lupi', St. Ursula Str.
'Joe Anne', Ten. Hse, Ty. 11 Dr. A. Tabone Str.
45, Enriku Mizzi Str.
'Arcadia', Guze Micallef Str.
BLK a/4 G.H.E. Sannat Rd.
Plot 52, Michele Busuttil Str.
39, D.Pawl Micallef Str.
'Marayong', Borg Gheritu Str.
'Macleay Hse', Imrejbiet Str. Gh'Stelem
'Ave Maria', 48, D.Paul Micallef Str.
'Hedura', Manuel Dimech Str.
'Landora' Fortunato Mizzi Str.
26, Fortunato Mizzi Str.
'Ave Maria', Fortunato Mizzi Str.
'Casa Vella' Viani Str.
Blk 11A G.H.E. Sannat Rd.
'The Lodge', N.B. Mary Meilak Str.

Zwigijiet

Awissu 1, 92
Awissu 2, 92
Awissu 8, 92
Awissu 9, 92
Ottubru 4, 92
Jannar 28, 93
Marzu 6, 93
April 24, 93
April 25, 93
Mejju 2, 93
Mejju 16, 93
Mejju 29, 93
Lulju 22, 93

Gorg Scieluna u Joyce Zammit
Joseph Bajada u Irene Scerri
Ronald Schembri u Sonya Zammit
Natalino Agius u Marie Josette Micallef
Cristian Sammut u Antonella Dimech
Salvu Vella u Doris Portelli
Mario Borg u Cetta Muscat
Wilfred Tabone u Roseann Said
Maximillian Xuereb u Josette Caruana
Renzo Cirmi u Joanne Grech
Joseph Sant u Laura Bezzina
Michael Camilleri u Doreen Cefai
Franco Tabone u Rebekka Mariè

Imwiet

24-08-92	Zolla Grech
10-09-92	Mikelina Mercieca
10-09-92	Lonza Farrugia
18-09-92	Charlie Zammit
24-10-92	Mario Cordina
08-11-92	Hamlet Mompalao
07-12-92	Maria Gatt
22-12-92	Mary Grech
23-12-92	Katarin Camilleri
03-01-93	Mikelanglu Scerri
21-01-93	Pawla Busuttu
30-01-93	Gorga Portelli
02-02-93	Pawla Sultana
08-02-93	Joseph Debono
05-03-93	Giga Cassar
06-03-93	Maria Attard
10-03-93	Guzeppa Zammit
19-03-93	Marija Gatt
22-03-93	Gorg Thewma
14-04-93	Roza Azzopardi
15-05-93	Carmela sive Nena Cassar
12-06-93	Karmena Mintoff
03-07-93	Manwela Gatt

Fr. Vincent Pavia twieled fit-12 ta' Awissu 1959 minn Francis u Maria Vella u l-ghada kien mghammed fil-Katidral. Ghamel l-istudji tieghu fil-Liceo u fis-Seminarju tal-Qalb ta' Gesu f'Ghawdex. Hadem bhala *Child Care Officer* f'Colchester, Essex, kif ukoll bhala *Gozo Executive* tan-National Students' Travel Services (N.S.T.S.). Fr. Vincent temm l-istudji fit-teologija fl-Universita' Pontificja Salesjana minn fejn kiseb licenzjat fil-filosofija.

Fr. Franz Refalo twieled minn Vincent u Rose Marie Masini fis-6 ta' Awissu 1959. Sar wiehed mill-ulied ta' Alla permezz tal-Maghmdija fil-Katidral fit-8 ta' Awissu. Beda l-edukazzjoni sekondarja fil-Liceo ta' Ghawdex u kompli fl-Universita' ta' Malta fejn fis-sena 1984 iggradwa Avukat. Ippratika din il-professjoni legali mid-9 ta' Mejju 1984 sat-13 ta' Settembru 1989, f'Ottubru ta' dik is-sena beda l-istudji filosofici u teologici fl-Universita' Pontificja Salesjana, Roma. F'Gunju 1990 iggradwa B.A. fil-Filosofija u f'Gunju 1992, B.A. fit-Teologija.

Fr. Franz u Fr. Vincent kienu ordnati sacerdoti fil-Knisja Katedrali minn Mons. Isqof Nikol Cauchi nhar l-10 ta' Lulju 1993.

RAPPORTI TA' ENTITAJIET TAL-PARROĊĊA 1992 - 1993

IL-PRESBITERJU U L-KUNSILL PARROKKJALI

1. Is-sena li għaddiet il-Presbiterju u l-Kunsill Parrokkjali iltaqghu flimkien għad 8 darbiet.
2. F'dawn il-taqighat gew organizzati (a) il-Mini-Missjonis; (b) il-Granet tal-Milied; (c) il-Gimgha tal-Parroċċa; (d) Elezzjoni tar-Randan; (e) il-Granet tal-Gimgha Maqaddsa; (f) il-Gimgha Ewkaristika Liturgika; (g) il-Festa Tinduri ta' Santa Marija; (h) is-suggejt tar-Rally tad-Dingenti ta' l-Għaqdiet; (i) il-Quddiesa tal-fil.
3. F'dawn il-Gimghat u l-dawn il-programmi gew organizzati attivitajiet li kienu jinvolve l-kategoriji kollha tal-Komunita' Parrokkjali.
4. Dawn l-attivitajiet huma organizzati b'mod li jkunu mifruxin matul is-sena kollha Kateketika. U l-iskop prinċipali ta' dawn l-attivitajiet hu li jzommu il-parroċċa pastoralment dejjem f'tempo forte.
5. Ta' min isemmi wkoll li s-sacerdoti tal-Presbiterju zamminet li "prayer groups" matul is-sena: (a) l-gurata tal-Gimgha Ewkaristika-Liturgika; 980 il-ghar tas-sena u li-ekkazzjoni ta' l-Assemblea Liturgika.
6. Il-Kunsill wkoll studjaw xi dokumenti Pastorali tas-Sinodu u attendew ukoll għal-taqighat ta' qabel għalq is-Sinodu fil-Festa ta' Kristu Re. li habiet fil-22 ta' Novembru.

AZZJONI KATOLIKA

Ma' l-għajma li pprovdiet l-A.K. is-sena li għaddiet din is-sena zjedna iktar għajma lil-Parroċċa. Is-sezzjoni rreġ ta' l-A.K. pprovdiet annawri għall-quddies tat-8.00a.m. u tal-10.30a.m. tal-Hadd li jnazzmu fil-Katedral; dan barra mil-lejuri ta' diversi quddies feber tal-Hadd u anke ta' matul il-gimgha, mis-sezzjoni nsa.

Żewġ membri oħra qed jieldu f'ieħ id-dutrina ta' fil-wieħed fil-Kapuceini u l-oħra Tac-Cawla, rispettivament.

Għajma fil-librerja tal-Parroċċa għajma ta' kull gimgha fuq-assim tal-bulletin, barra minn dik mitluba kultant bħalma hi ja għajma bil-bazar ta' jn n'sq

il-parroċċa, kiba ta' indirizzi, u għajma waqt xi attivita' għall-anzjani hja idata Cadejn ta' sezzjoni nsa.

L-Azzjoni Katolika tpprovdj anke rappresantanza għall-Kunsill Parrokkjali u għal-Ladies Circle tal-Parroċċa. Niddobbabi ekkazzjoni bies n'mingrazzja lil-Ancipriet u l-Presbiterju Parrokkjali ta' l-għajma li joffru lil-A.K. kull meta n'tolbulu, u min-nahha l-oħra, n'mingrazzja lil-ate, membri li qed jagħtu dan il-kontribut hekk n'sq fil-Parroċċa tagħna u n'awgurahom li l-hidma tagħhom qed tkun apprezzata minn bies mill-Ancipriet, il-Presbiterju Parrokkjali u l-Parroccani, imma iktar minn Mulej Alla Tagħna u mill-Assunta li tant inħobbu b'għozza speċjali.

LEĠJUN TA' MARIJA

Matul l-1992 xi membri tal-Leġjun ta' Marija fu-Rabat għamlu dawn il-hidmet, fost oħrajn, b'nisq il-Parroċċa tal-Katedral.

1. Membri nsa jgħallmu id-dutrina li fil-fie-Centru Ragħaj il-Tajieb, l-Tac-Cawla.
2. Membri jn'sq il-Librerja fil-Centru Parrokkjali. I membru oħra jagħtu servizz f' din il-Librerja f' xi tanjiet tal-gurata matul il-Gimgha.
3. Membri jdoqq l-origini waqt il-quddiesa tas-Silg fil-għajma.
4. Nuntro ta' membri jgħallmu fil-Parroccjoni tal-Gimgha l-Kbira, l-dik tal-Kwarantori u l-dik tal-Madonna tar-Rużarju.
5. Membri nsa jagħtu schem fil-Kunsill Parrokkjali u fil-Ladies Circle u jgħinu fl-Attivitajiet li jn'sq.

CENTRU KATEKIŻMU SORRIET FRANĠISKANI

1. Ngħallmu Katekiżmu li fil-minn Kinder sa Year 6, min-Tuejn tal-Hamis.
2. Janendu madwar 44 n'el u n'la.
3. Nippreparaw mill-oħra li n'għu u-tal għall-Ewiel Tqarbinu.
4. Għall-Milied isiru "plays" minn kull klassa dwar il-

twelid ta' Gesu' u wara jsir party biex flimkien naqsmu l-ferh li gabilna Gesu'. Jinghata rigal b'tifkara tat-Twelid ta' Gesu' li kull tifel u tifla.

5. Maul is-sena il-fal jgu minja flimmi b'tagħlim skond l-eta' tagħhom.

6. Fix-xahar ta' Mejju, issir ic-cerimonia tal-"Crowning" tal-Madonna, b'kant, qari ta' poeziji lill-Madonna u talh.

MUSEUM SUBIEN VICTORIA

1. Kuljum Sajf u Xitwan laqqgħu li-tfal mhux biss biex ngħallmuhom u jirekrejaw ruħhom flimkien, iżda b'mod speċjali biex nagħtuhom formazzjoni misranija. Jattendu 'l fuq minn 200 tifel.
2. Kuljum, bi tlett vannijiet, jigifieri bil-mini bus tal-Museum u b'zewg vannijiet li huma ta' soċi personali niġru l-fal għall-Museum u nergħu nwassluhom lura.
3. Kull nhar ta' Hamis issir laqgħa għall-irġiel jissejtho Kooperaturi tal-Museum. Uħud minnhom huma ex membri imma jattendu għaliha kull min jixtieq.
4. Wieħed mill-membri tagħna jagħmilha ta' animatur f'wahda mill-quddisiet tal-Hadd li jsiru fil-Katidral.

MUSEUM TAL-BNIET VICTORIA

1. Saret id-duttrina erba' darbiet fil-gimgha għat-tfal mill-Kinder sa Forms II u III.
2. Saret laqgħa għan-nisa fil-hin tad-duttrina darba fix-xahar.
3. Darba f'kull term saret laqgħa għall-ġenituri kollha.
4. Saret hargħa kull nhar ta' Hadd filghaxija għat-tfal minn Year 6 'il fuq.
5. Il-fal kbar u xi katekisti għenu fil-Quddies li ssir fi-Centru Parrokkjali nhar ta' Hadd.
6. Wara l-quddies tal-Hadd, it-tfal ingabru fil-Museum għal hin ta' rikreazzjoni.
7. F'Marzu saret il-Parents' Dar.
8. Saru lezzjonijiet tal-kitarn nhar ta' Sibt għall-istudenti minn Form I 'il fuq.
9. Fozzjoni tal-Milied it-tfal ingħataw premju kull wieħed.
10. Fl-okkazzjoni tal-preċent it-tfal ġew mogħtija rigal kull wieħed.
11. Fl-okkazzjoni tal-ġrizma l-istudenti kellihom l-Iskema Hunt ix-Xlendi u wara ġew miktuba fil-labir

tal-Karminu fil-knisja ta' Xlendi.

12. Il-membri l-kbar attendew għal-laqgħa ta' Formazzjoni Permanenti li ssir kuljum għal madwar siegħa.
13. Il-membri l-kbar kellihom irir kull l-ewwel Hadd tax-xahar kif ukoll xi laqgħat oħra li jsiru darba fix-xahar minn sacerdoti fuq sugġetti differenti.

CENTRU PASTORALI RAGHAJ IT-TAJJEB

Fi-Centru Pastoral i-"Ragħaj it-Tajjeb" għandna 8 klassijiet tad-duttrina minn Year I sa Form I, li-lezzjonijiet isiru l-Erbgha, il-Hamis u l-Gimgha fil-3.30p.m. Wara toħroġ il-quddies għat-tfal. Dama kull hmistax isir finnin fuq il-hajja ta' xi qaddis jew xi silta mill-Bibbja.

Nhar ta' Gimgha ssir laqgħa għall-omnijiet tat-tfal minn soru jew qassis.

Niġghatu rapport lill-ġenituri ta' kull tifel u tifla li jattendu, kull xahrejn.

Bejn Frar u Marzu jkollha l-Parents' Day u fl-aħħar tas-sena l-Prize Day.

Tfal b'kollox għandna 180 u kwazi kollha jattendu ragħlari.

KUMMISSJONI LITURĠIKA

1. Il-Kummissjoni Liturġika tiegħu hsieh torganizza:
 - a) il-quddies tal-Hadd biex isir bl-ormi, bil-letturi u bl-animaturi;
 - b) minn 8 quddisiet ta' nhar ta' Hadd u tas-Sibt filghaxija, 5 minnhom isiru bl-ormi u 6 minnhom jinzammu bl-animatur u bil-letturi;
 - c) laqgħat ta' formazzjoni ta' kull gimgha;
 - d) hargħet speċjali għall-abbatni.
2. Ta' nun isemmi wkoll li s-sena li għaddiet wieħed mill-abbatni tal-Parrocċa tal-Katidral ġie magħżul biex joffri s-servizzi tiegħu fil-Basilika ta' San Pietru.

KUMMISSJONI TAD-DUTTRINA

1. Din il-Kummissjoni tillaqqa' biex torganizza l-hidma tas-sena kateketika.
2. Din il-Kummissjoni tiegħu hsieh l-organizzazzjoni tal-quddies tat-tfal.
3. Hija din il-Kummissjoni wkoll li tiegħi r-rapporti kollha meħtieġa għal JUM IL-ĠENITURI.

4. Hija wkoll din il-Kummissjoni li ta' kull sahem (bejn ir-rapporti lill-Arcipret ta' kull ufel u l-oħra li jattendu d-duttrina. B'hekk l-Arcipret jkun jista' jagħmel korrezzjoni lill-gemmi ta' xi ifal li jkunu qiegħdin jingħsu mill-lezzjonijiet tad-duttrina sistemamkanti.

KUMMISSJONI TAZ-ZGHAŻAĠH

1. D-zgħażaġh kelliom quddiesa bi-omelija darba fix-xahar.
2. Fir-Randan kelliom l-eżerċizzji spiritali li għalihom ġew bi ngħarhom. Dawn l-eżerċizzji ġew organizzati f'għamla ta' diskussjonijiet biex jippartecipaw.
3. Il-Gimgha taz-Zgħażaġh giet organizzata fix-xahar ta' Novembru.
4. Saret fir-Randan Via Crucis ma' l-Għoljan Għammar għaz-zgħażaġh b'għaz parrokki.
5. Attendew dejjem għal-laqqgħat li saru għalihom fuq bazi djoċesana.
6. Hafna zgħażaġh tal-Parroċċa offrew għajmuna lill-Bibljoteka Parrokki.
7. Saret laqgħa speċjali għaz-zgħażaġh qabel il-festa ta' Santa Marija. Din kien f'ha żewġ taqsimiet: wahda spiritali u l-oħra rikreattiva.
8. Fis-sajf sar-kemm-il Bar-B-Que għaz-zgħażaġh.

KUMMISSJONI PROMOZZJONI UMANA

1. Tindit tal-Knisja kull nhar ta' Hadd bejn il-12.15p.m. u 1-3.15p.m.
2. Il-hjata ta' pjaneti godda u paramenti sagra oħra, jew inkella tiswija tagħhom.
3. F'Jum il-Missjoni l-membri ta' din il-Kummissjoni jiehdu b'sieħ iqassmu u mbagħad jiegħru l-boroż bi-offerti għat-thiet Opri Pontifċji Missjunari.
4. Fil-Gurnata tal-Karja miżmuma fid-Djoċesi, il-membri jiehdu b'sieħ iqassmu l-envelopes biex mbagħad jiegħrahom bi-offerti li jagħmlu n-nies.
5. Attivitajiet oħra li għandhom konnessjoni mal-Promozzjoni Umana huma f'idejn il-membri tal-Ladies Circle.

IL-KOR 'MARIJA ASSUNTA'

Il-Kor Marija Assunta hu magħmul minn 16-il membru nisa regolari jzda jidra għal 22 kantanta u 10 kantanti

vgħet l-ukazzjonijiet speċjali.

Il-membri tal-Kor jidagħġu b'mod regolari għal prajj li jkun bejn wieħed u ieħor darba f'gimgha u jidagħġu l-kor jidagħġu anki f'darba f'gimgha meta jkun hemm kien.

Il-Kor jiehdu sahem fil-Funzjonijiet ewenja b'jara fil-Knisja Katedrali għallma huma l-Ewwel uż-Santa, il-Prezentazzjoni tal-Mulej, Rasi-Randan, Hadd il-Palm, Hamis ix-Xirka, il-Gimgha l-Khira, Sibt il-Qm, Kwamunt, Santa Marija u l-Milied.

Barra minhekk il-Kor jiehdu sahem f'ukazzjonijiet oħra bħal fil-Gimgha tal-Parroċċa, fil-Tagħrit li jara kemm fil-Parroċċa kif ukoll barra mill-Parroċċa tal-Katedrali, fil-Festivals tar-Randan u tal-Milied organizzati mill-Kurja li din is-sena kien jinkludi s-schem ta' orkestrina u anki kien ta' Carols fil-Katedrali lejlet il-Milied fejn indaħaq livell tassew tajeb.

Din is-sena l-kor reġa' fra schem f'quddiesa mixandra fuq ir-Radju fil-Festa ta' Santa Marija.

Fl-aħħarnett il-Kor jiehdu sahem ukoll f'Quddiesa li granet ta' festa li knejjes oħra bħal il-Oratorju Don Bosco, fil-Kapuceni u fil-Knisja ta' Savina.

Ta' min isemmi wkoll li din is-sena l-Kor Marija Assunta qed ifakkir il-Hamsa u Għoxrin Sena mit-twaqqif tagħu. Għalhekk hemm il-bsieħ li għal din l-ukazzjoni jigi mtella' koncert.

IL-ĊENTRU PARROKKJALI

1. Attivitajiet Religjużi:

- a) quddiesa ta' kuljum;
- b) nhar ta' Hadd zewġ quddisiet: wahda ta-tfal fid-9.15a.m. u l-oħra kulhadd fil-11.30a.m.;
- c) prayer group, wieħed f'kull xahar;
- d) laqgħat mensili: wahda għan-nisa u l-oħra għall-irġiel;
- e) eżerċizzji għall-anzjani;
- f) novena tal-Milied għat-tfal;
- g) korsijiet tar-Religjon fuq livell ordinarju kif ukoll fuq livell avanzat.

2. Attivitajiet Kulturali:

- a) bargiet kulturali għat-tfal u zgħażaġh bħal tjaġar lill-muzewijiet li jinsabu f'it-Cittadella;
- b) servizz ta' Bibljoteka u Catholic Bookshop;
- c) kompetizzjonijiet tal-Milied għat-tfal u zgħażaġh;
- d) stampar bi-iskaner ta' Bulleżini ta' diversi knejjes għaqdiet u xi xogħol ieħor għall-Kurja Djoċesana;
- e) xir wirjiet istruttivi minn Zmien għall-ieħor.

5. Attività Rikreativi:

- a) pomes għal diversi kategoriji tal-Parrocċa;
- b) diversi hargiet f'Malta u f'Għawdex;
- c) valors għat-familja;
- d) servizz speċjali tal-Mitted bis-solhem ta' magician;
- e) servizz ta' Bar;
- f) Attività ta' Promozzjoni Umana;
- g) servizz ta' Psikologu u Psikjatra fil-persuna ta' Fr. Dr. Shields;
- h) servizz ta' counselling;
- i) servizz ta' television;
8. Attività Soċjali:
- a) Wine & Pizza Party ta' kull xahar;
- b) Coffee Morning ta' kull xahar.

BIBLIOTEKA PARROKKJALI TAL-KATIDRAL

1. Il-Librerija issa dahlet lil-11-il sena tagħha. Tgħodd 30.900 ktieb. Fr. Tony Mercieca baqa' i-benefattur ewlieni billi jipprovdi 90 fil-mija tal-Kotba ta' dan il-Librerija.
2. Il-Librerija tidded b'rata ta' 10 kotba kull jum li tgħodd.
3. Matul is-sena taht konsiderazzjoni il-Librerija tal-servizz kbar lil-istudenti tas-Sixth Form u ta' l-Università billi jipprovdi materjal għall-assignments u ntervi mal-ba mull-professuri. Fil-fatt wieċed mull-professur ta' l-Università Dr. Inganier f'walda mull-lectures li kelli, beggeg lil-istudenti tregħu tas-Sociologija biex jagħmlu uzu mull-Librerija tagħna għax qal li f'dan is-suggeri isibu materjal aktar minn Librerija oħra.
4. Munkja n-numru kbir ta' kotba il-librerija fuja meqa minn kotba tal-Medienza Kontemporanja — lil li reja letteratura u storja ta' Malta. Għal dawn il-kotba mull-kotlok almenja grant fis-sena ta' LM200 li fu anqas mull-grant li jkollha skola sekondarja għal-librerija.
5. Jahdmu il-Librerija għandna 8 book-deliverers li ngħaddu fil-għeġh (s-Sitt jgħu tneja). Jahdmu sagħtejn kull wieċed fil-għeġh, Barra dan hemm membru tal-komitat li issa qed jattendi kuljum u jaqbi bosta mull-kotba tal-Librar meta dawn ma jkunu hemm.

6. Xogħol il-istruttura kelliha bdiet ta' tneja li kienet spieċat. Peress li t-tneja fuja kbira hanna l-ispejjes tagħha hanna fuq il-mill-fim. Qed ukoll monegħorjaw biex inbiddu parti sewwa mull-istallazzjoni elettrika biex ikollha aktar safety kontra l-bruq.

7. Servizz periferali li tagħti l-Librerija hanna lectur-darbtajn fil-gimgha tar-Religjon "O" u "A" level. L-ahhar gruppi li kelliha kienu 20 student għal "O" level u 54 għal "A" level. Issa regghu għew organizzati żewg crash courses oħra għal dawk li ser jersqu għal ezamijiet f'Gonja.

IL-CATHOLIC BOOKSHOP

1. Fis-sena 1992 inbighu mull-Bookshop tal-Katidral 682 ktieb ta' xjenza teologika.
2. Inbighu mibighu oħra ta' kotba għar-rigali tal-familja l-ispejjes u fil-Klassijiet tad-dattana. Konna bħalma hanna Bible Stories, librettu ta' talb, colouring books, b'fema religjuzi u librettu simili.
3. Dan il-Bookshop jagħmel dak kollu li fu possibli biex iżommi il-prezzijiet baxxi. L-iskop ta' dan il-Bookshop mhuq li jagħmel il-qiegħ, hanna li jwassal il-Bazar ta' Tagħna.
4. Dan il-Bookshop joffri wkoll servizz lil-pubbliku generali għax-xiri ta' bolli, karti ta' l-iftir, ta' pitazz, ta' kartolini ta' kull okkazzjoni u bwegeg oħra simili.

LADIES CIRCLE

Matul is-sena 1992 il-Ladies Circle li hanna il-Parrocċa tal-Katidral organizza numru ta' attivitajiet kienet spiritwali kif ukoll rikreativi.

1. Saru diversi Coffee Mornings u Pizza Parties u attivitajiet simili biex jingħab fondi b'risq ta' Centru Parrokkjali.
2. Isiru Prayer Meetings konferenzi u attivitajiet religjuzi għall-membri u parrocċani.
3. Issa ukoll il-Ladys ta' kull gimgha li fu popolan hanna mal-parrocċani. Dura fis-sena organizzaw Bazaar u dawn isiru biex jingħab xi flus għal ispejjes tal-Centru.
4. Dawn l-attivitajiet igħinu hanna biex ttoommu l-għajda fost il-membri.

L-ISBAH RIGAL LI TISTA' TOFFRI LIL SANTA MARIJA QRARA U TQARBINA AHJAR MIS-SOLTU

IL-HAJJA PASTORALI FIL-PARROĊĊA BIR-RITRATTI 1992-1993

Fi żmien il-Milied tinzamm serata għat-tfal tal-parroċċa u jinella' bis-xorti 'Bambin' fost il-tfal prezenti. Fir-ritratt jidher l-Arċipriet jipprezenta l-istatwa ta' Gesù Bambin lil Deborah Mercieca.

Fleġiet il-Milied bħas-soltu l-Kor 'Maria Assunta' tal-Parroċċa tal-Katidral taemgħalna l-kant ta' għanjiet tal-Milied.

Fil-Gimgha tal-Parroċċa kien hemm Open-Day tal-Biblijoteka Parrokjali. F'dan il-jorn xara l-Biblijoteka bosta studenti. Il-fotograf Anton Farrugia tagħhom bosta tagħrit kif tagħmlu r-research tagħhom.

Fil-Gimgha tal-Parroċċa saret l-Assemblea Generali li fiha itaqqu flimkien id-durigenti ta' l-Għaqdiet u tal-korpi kollha li jahdmu fil-Parroċċa. Mons. Isqol indirizza din l-Assemblea f'Mantrea.

Fl-ahhar jum tal-Gimgha tal-Parroċċa Mons. Isqof qassam midalji tar-Ragħar it-Tajjeb lil diversi parruċċani li huma mpenjali f'bidma Pastoral fi hdan il-parroċċa.

Fil-ftuh tal-Gimgha Ewkaristiko-Liturgika saret il-vestizzjoni ta' abbatini godda li huma: Joseph Agius, Max Grech u William Grech. Ir-ritratt juri l-Arċipriet mal-abbatini kollha tal-Katidral.

Fil-Gimgha Mqaddsa nzammet ie-Ċena ta' l-Appostli b'kummentarju bibliku mill-ahjar. Din saret fuq il-Presbiterju tal-Katidral mit-tfal tal-Parroċċa.

It-tfal subien tal-Parroċċa li din is-sena rċevew l-Ewwel Tqarbina.

It-tfal bniet tal-Parroċċa li din is-sena rċevew l-Ewwel Tqarbina.

It-tfal subien tal-Parroċċa li din is-sena rċewew il-Grizma ta' l-Isqof, jew ahjar is-Sagrament tal-Konfermazzjoni.

It-tfal bniet tal-Parroċċa li din is-sena rċewew il-Grizma ta' l-Isqof, jew ahjar is-Sagrament tal-Konfermazzjoni.

IL-KOR 'MARIJA ASSUNTA' TAL-KATIDRAL 25 SENA MIT-TWAQQIF TIEGHU (1968 - 1993)

Il-Kor 'Maria Assunta' twaqqaf formalment f'Mejju 1968 meta bejn id-19 u s-26 ta' Mejju 1968 fil-Katidral kienet qiegħda tinzamm il-Ġimgħa Ewkaristiko-Liturgika. Dan il-Kor gie mwaqqaf bl-iskop li jghin lill-Assambla liturgika biex tiegħu sehem fil-funzjonijiet liturgiċi tal-Knisja. Dan il-Kor gie li deher fuq it-*television* fi żmien il-Milied. Offra ukoll is-servizzi tiegħu f' bosta parroċċi tad-Djoċesi ta' Ghawdex meta jkollhom xi okkażjoni speċjali. Dan il-Kor kien l-ewwel taht id-direzzjoni ta' Miss. Maria Zammit L.R.S.M. u mbagħad għadda f'idejn Dun Manwel Magro, Fidejn Ms Carol Saliba, illum Mrs. C. Caruana. Fil-preżent jinsab f'idejn Mro. Joseph Grech.

WERREJ

Messaġġ ta' l-Arċipriet	3
It-Terremot ta' l-1693	5
It-Terremot li Ġarraf il-Matriċi	15
L-Inkizitur Durini iżur il-Matriċi Kollegjata ta' l-Assunta fl-1735	21
Il-Prebenda ta' l-Arċipriet tal-Katidral	27
Ġrajjet Importanti matul is-sena 1992-1993	37
Kronaka tal-Parroċċa	41

Ir-regina Elizabetta II tal-Ingilterra tammira l-istatwa ta' Santa Marija

RESTAWR FIL-KATIDRAL

Bhal issa fil-Katidral qed isir restawr tal-pasta fis-saqaf tal-Knisja. Tliet gwarniċi tal-kwadri prinċipali tas-saqaf diga nbiddu. Sa jinbidlu wkoll il-gwarniċi tal-apostolat. Dan qed isir billi f'dawn l-aħhar xhur kienu waqghu xi bçejeċ ta din il-pasta. Ix-xogħol qed isir bil-fiber glass mid-ditta Fibremat Co. Ltd, ta' Malta. Ara paġna 40

XOGHOL ĠDID IEHOR

1. Il-gallarija ta' l-Orġni li kienet inhadmet xi snin ilu b'sengha maġistrali mill-magħruf mastrudaxxa Ġorġ Farrugia, issa qeghda tiġi ornata b'mod tassew artistiku bil-bronż mill-bronżar Nick Green. Dan huwa l-ewwel xogħol ta' dan l-artist fil-gżejjer Maltin.
2. L-artist Ghawdxi Pawlu Camilleri Cauchi qiegħed ikompli jpitter il-kopletta ta' Sant Orsula li mhix sa tkun lesta sa Santa Marija. Nittamaw li tkun lesta ma ddux biex tinbeda l-pittura tat-tielet kopletta ta' hdejn il-bieb tal-punent.

TAJJEB LI TKUN TAF

Tajjeb insemmu li l-Kav. Joe Borg, li żmien ilu, kien abbati fil-Katidral halla lil Santa Marija s-salib tad-deheb tal-Kavallieri ta' San Gwann li kien ixxid f'ċerti ċirkustanzi. Wara l-mewt tiegħu, dan is-salib ġie rigalat lil l-istatwa ta' Santa Marija kif kienet ix-xewqa tiegħu.

BREWED AND BOTTLED BY SIMONDS FARSONS CISK LTD - MRIHEL MALTA

NELSON

*Traditional
Ale*

CONTENTS

28.5 cl

*The traditional English bitter.
A smooth beer all round.*

Instinctively...the right taste

